

NOTAT	
Til Kriminalforsorgsområderne	Sagsnr. 15-61-0098
Kopi til Koncern Klientsagsbehandlings jurister	Sagsbehandler Marianne Hoffgaard
	Dato 15. juni 2016

Praksis for anbringelse, udgang, overførsel og prøveløsladelse i sager vedrørende dømte med straf på fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt straf

1. Indledning

Dette notat beskriver praksis for anbringelse, udgang, overførsel og prøveløsladelse i sager vedrørende dømte med straf på fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt straf og erstatter notat af 2. maj 2015 om samme emne.

Notatet omhandler alene de særlige forhold, der gør sig gældende i sager vedrørende langtidssdomte, når der skal træffes afgørelse om anbringelse, og lempelser i afsoningsforløbet med henblik på at sikre en god udslusning og dermed så vidt muligt at mindske risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet efter løsladelsen.

For så vidt angår de skøn, der skal udøves i de enkelte sager, suppleres notatet således af de tjeklister og vidensbøger mv., der omfatter alle indsatte, herunder f.eks. tjeklisterne om de forskellige former for udgang og prøveløsladelse.

Om proceduren for behandling af disse sager, og hvem der har kompetencen til at træffe afgørelse i de forskellige sagstyper, henvises til kriminalforsorgsområdernes notat af 12. januar 2016 om retningslinjer for behandlingen af langtidssager og kriminalforsorgsområdernes kompetencekatalog.

Hvem der har kompetencen til at træffe afgørelse i sager om udgang og prøveløsladelse fremgår desuden af tjeklisterne og vidensbøgerne på disse områder.

De livstids- og forvaringsdømtes sager er heller ikke beskrevet i dette notat, idet afgørelse om frihedsgoder til disse indsatte træffes på baggrund af en samlet konkret og individuel vurdering af hver enkelt sags særlige omstændigheder. Om kompetencen til at træffe afgørelse i disse sager henvises ligeledes til kriminalforsorgsområdernes notat af 12. januar 2016 om retningslinjer for behandlingen af langtidssager, kriminalforsorgsområdernes kompetencekatalog og kompetenceafsnittet i alle tjeklister og vidensbøger om udgang og prøveløsladelse.

2. Anbringelse

Fuldbyrkelse af straffen skal ske i lukket fængsel, når straffen er på 5 år eller mere, men kan dog ske i åbent fængsel hvis det ikke findes betænkeligt efter det i øvrigt oplyste om den dømte. Dette fremgår af straffuldbyrkelseslovens § 22, stk. 2.

Anmeldelseskompetence:

Direktoratet:

- Forvarings- og livstidsdomme,
- domme efter straffelovens kapitel 12 og 13 (statens sikkerhed, terrordømte mv.),
- bande- og rockerrelaterede, og
- sager, hvor direktoratet efter en hel konkret vurdering har trukket kompetence ind (call-in).

Kriminalforsorgsområderne:

- Alle øvrige domme

Som det ses, anmelder direktoratet forvarings- og livstidsdomme. Anmeldelseskompetencen er også direktoratets, hvis den dømte - typisk efter politiets oplysning i underretningen af kriminalforsorgen om fuldbyrkelse af frihedsstraf - er bande-/rockerrelateret, og hvis den pågældende er dømt efter straffelovens kapitel 12 eller 13 (statens sikkerhed, terrordømte mv.). Det gælder uanset domslængde.

Efter praksis anbringes en langtidsindsat som altovervejende hovedregel i et lukket fængsel, herunder i Herstedvester Fængsel.

Der vil kun helt undtagelsesvis blive tale om at anbringe en langtidsindsat i en halvåben afdeling eller i åbent fængsel.

De momenter, der skal indgå i vurderingen af, om anbringelsen kan ske i en halvåben afdeling/åbent fængsel, er:

- meget lang varetægtsperiode
- kriminalitetens art
- ingen misbrugsrisiko
- vedkommende arrest anbefaler anbringelsen
- fængslet, som er blevet hørt, anser det for ubetænkeligt at modtage den dømte
- den dømtes forhold taler i øvrigt for ophold i en halvåben afdeling/åbent fængsel og den pågældende er nøje blevet underrettet om, at afsoningsforholdene indledningsvis må antages at blive langt mere restriktive end for de fleste af de øvrige indsatte
- Den dømte vurderes at kunne komme i betragtning til tidlig prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2. Der henvises til punkt 1.a i Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 29. april 2011 til fængslerne og arrestinspektørerne om nye tiltag overfor indsatte med lange domme i lukkede institutioner. Brevet vedlægges.

Alle de åbne fængsler på nær Nr. Snede Fængsel, kan rumme et bredt differentieret åbent klientel.

Den åbne afdeling i Nr. Snede Fængsel er et specialfængsel med 75 pladser til følgende målgruppe:

Indsatte med behov for beskyttelse samt enkelte velfungerende indsatte (mænd).

- Sexdømte
- Stofmisbrugere, indsatte med psykiske problemer og indsatte, der er dårligt begavede
- Visse indsatte, herunder for eksempel ældre, der er væsentligt præget af helbredsmæssige problemer/nedslidning som følge af langvarigt misbrug
- Indsatte, der er uddannelses- og beskæftigelsesmæssigt resourcesvage og/eller dårligt fungerende socialt og har vanskeligt ved almindelig daglig livsførelse.

- Enkelte velfungerende indsatte efter en meget konkret vurdering, for eksempel fordi de selv ønsker det, eller fordi der er et særligt beskyttelsesbehov.

Der er i dag etableret halvåbne afdelinger i følgende 3 fængsler:

Møgelkær Fængsel, Sdr. Omme Fængsel og Herstedvester Fængsel. Den halvåbne afdeling i Møgelkær Fængsel modtager som klart udgangspunkt kun sædelighedsdømte og kun mandlige indsatte.

Sdr. Omme Fængsel modtager relativt stærke indsatte. Der kan være tale om indsatte, som er overført direkte fra lukket fængsel, ”gamle kendinge”, der ikke kan indordne sig i et almindeligt åbent fængsel, langtidsindsatte, hvor overførsel til åbent fængsel først kan ske senere eller indsatte, der er bestemt overført fra åbent til lukket fængsel. Der kan endvidere være tale om indsatte, der er overført i henhold til retsplejelovens § 777 (fortsat varetægtsfængslede) eller indsatte som er i gang med et længerevarende udslusningsforløb. Afdelingen modtager kun mandlige indsatte.

Den halvåbne fængselsafdeling i Herstedvester Fængsel (Holsbjergvej) er til sædelighedsdømte, som er færdigvisiteret igennem Visitationsordningen (Afd. Q), og hvor formålet er at fortsætte motivationsindsatsen.

3. Udgang - generelt

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 46, stk. 1, at en indsat kan få tilladelse til udgang, når

- 1) udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn,
- 2) der ikke er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat straffuldbyrdselse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen, og
- 3) hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udgangstilladelsen.

Ved vurderingen af risikoen for misbrug af udgangstilladelsen skal det ifølge lovens § 46, stk. 2, nr. 1, tillægges særlig vægt, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet og ikke har været løsladt i tiden mellem dom og strafudståelse. Dette vil stort set altid være tilfældet, når det drejer sig om langtidsindsatte.

Vurderingen af risikoen for misbrug bygger på det kendskab, som institutionen har til den indsatte. Det bygger endvidere på en generel antagelse, der går ud på, at der er en sammenhæng mellem risikoen og den resterende straffetids længde.

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 50, at justitsministeren fastsætter regler om tilladelse til udgang. Der er fastsat regler herom i udgangsbekendtgørelsen.

Der findes i udgangsbekendtgørelsens §§ 36-37 nogle bestemmelser om tidspunktet for første udgang, der som altovervejende hovedregel skal være opfyldt, før der kan gives tilladelse til udgang.

Indsatte i åbne institutioner kan få første udgang efter 30 dages ophold i institutionen. Indsatte, der udstår fængsel i 2 år og 6 måneder eller derover, og som ikke har været på fri fod mellem domfæl-

delsen og indsættelsen i institutionen, kan dog ikke få udgang, før 1/6 af straffen er udstået. Dette fremgår af bekendtgørelsens § 36, stk. 1.

For indsatte, der i åben institution udstår fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt straf, gælder samme tidsmæssige betingelser for udgang som for øvrige indsatte i åbne institutioner. Derimod følger selve udgangsforløbet en strengere praksis, således at forløbet forrykkes i forhold til det, der gælder for øvrige indsatte i åbne institutioner. Der henvises til pkt.7 a nedenfor.

Indsatte som i lukkede institutioner udstår tidsbestemt fængselsstraf på 8 år og derover, kan få første udgang når en tredjedel af straffen er udstået. Uledsaget udgang kan dog ikke gives før halvdelen af straffen er udstået. Hvis der er særlige grunde dertil kan kriminalforsorgsområdet give tilladelse til uledsaget udgang før halvdelen af straffen er udstået, dog ikke før en tredjedel af straffen er udstået. Hvis sådanne særlige grunde foreligger, kan kriminalforsorgsområdet endvidere undtagelsesvist give tilladelse til ledsaget udgang før en tredjedel af straffen er udstået, dog ikke før en fjerdedel af straffen er udstået.

Uanset straffens længde, er det endvidere en betingelse for, at udgang kan gives, at der er forløbet 10 uger fra indsættelsen, og den pågældende har opholdt sig 7 uger i institutionen. Ovenstående fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 37, stk. 1-4.1. pkt.

I pkt. 2 og 3 i Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 29. april 2011 til fængslerne og arrestinspektørerne om nye tiltag overfor indsatte med lange domme i lukkede institutioner, er der nævnt nogle eksempler på, hvornår udgang kan fremrykkes for langtidsindsatte i lukkede fængsler. Brevet vedlægges som bilag. Der henvises endvidere til punkt 4 d nedenfor.

I udgangsbekendtgørelsens §§ 15-17 er der fastsat regler om, at der, inden der gives tilladelse til såvel ledsaget som uledsaget udgang, i visse tilfælde skal indhentes en udtalelse fra den politidirektør, der har behandlet straffesagen. Udtalelsen har til formål at sikre, at Kriminalforsorgen får kendskab til eventuelle oplysninger, der kan begrunde antagelse af en særlig risiko for misbrug af udgang og/eller, at udgang vil stride mod hensynet til retshåndhævelsen. Langtidsindsatte vil stort set altid være omfattet af høringsreglen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 1.

Der gælder særlige regler for høring af politiet i sager om udgang til indsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv. Der henvises til punkt 5 nedenfor.

Hvis den indsatte er dømt for terror eller andre bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller 13, politisk motiveret kriminalitet eller af kriminalforsorgen er indberettet til Rigspolitiet på grund af bekymring om radikaliserings eller ekstremisme, skal politidirektøren endvidere høres. I sådanne sager indhenter politidirektøren en udtalelse fra PET, inden høringssvaret med PETs udtalelse sendes direkte til Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har kompetencen til at behandle udgangssagen, når der er politihørt, fordi kriminalforsorgsområdet er positiv overfor udgang. Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 6-8 og § 9, stk. 1, nr. 1-3 samt pkt. 6 nedenfor.

Om udgang til udvisningsdømte henvises til pkt. 7 nedenfor.

Hvis en indsat, der udstår straf for drab af eller grovere volds- eller sædelighedsforbrydelse mod mindreårige, under udgangen skal have ophold hos personer, hos hvem der opholder sig mindreårige børn, eller under udgangen har ret til samvær med mindreårige børn, skal der indhentes en udtalelse om vilkårsfastsættelsen fra den indsattes bopælskommune (socialforvaltningen). Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 21, stk. 1.

Kan der ikke bortses fra en vis misbrugsrisiko, vil udgang kunne gives med ledsager, hvis formålet med udgangen i øvrigt taler for, at der gives udgang. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 13 og udgangsvejledningens punkt 16.

Der vil ligeledes kunne fastsættes særlige vilkår for udgangen, for eksempel et vilkår om behandling mod misbrug af alkohol, jf. straffuldbrydelseslovens § 48, stk. 2, nr. 4, jf. straffelovens § 57, nr. 4.

Opmærksomheden henledes endvidere på, at hvor lovovertrædelsens grovhed og karakter eller hensynet til den forurettede taler derfor, skal der fastsættes vilkår om, at den indsatte ikke må opsøge bestemte steder eller opsøge bestemte personer. Kun hvis tungtvejende hensyn taler herimod, er det muligt at undlade at fastsætte et sådant vilkår. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 12, stk. 2 og udgangsvejledningens pkt. 29.

4. Praksis for udgang i lukkede institutioner

For så vidt angår den vurdering, der skal foretages af formål, misbrugsrisiko og retshåndhævelses-hensyn, henvises til de forskellige tjeklister og vidensbøger på udgangsområdet.

I det følgende redegøres der for de tidsmæssige betingelser, der efter regler og praksis gælder for udgang til langtidsindsatte, der er omfattet af de lukkede fængsels udgangspraksis.

Langtidsindsatte, som er anbragt i lukket fængsel, eller som er overført fra lukket fængsel til åbent fængsel, når ½ af straffen er udstået, og de har afviklet en uledsaget dagudgang uden problemer, er omfattet af de lukkede fængsels udgangspraksis.

Udgang med henblik på at besøge bestemte personer

Det sædvanlige udgangsforløb:

Hvis der ikke antages at være konkret fare for misbrug og retshåndhævelsen ikke taler herimod, vil et "sædvanligt" udgangsforløb efter praksis og efter høring af politiet som altovervejende hovedregel blive indledt med enkeltstående ledsagede udgange efter udståelsen af en tredjedel af straffen, efterfulgt af ledsaget udgang hver 2. måned.

Hen imod udståelsen af halvdelen af straffen er der en formodning for regelmæssig ledsaget udgang hver måned.

For at give et eksempel på det skitserede forløb kan nævnes en langtidsdømt, der udstår fængsel i 12 år. Der er 2 år mellem 1/3 og 1/2 af straffen, hvor den pågældende som udgangspunkt skal afvikle ledsagede udgange. I den første halvdel af denne periode, dvs. i det første år vil den pågældende

skulle afvikle enkeltstående ledsagede udgange, hvilket som udgangspunkt er 2 udgange og i den anden halvdel af perioden, som ligeledes er 1 år, vil den pågældende i det første halvår afvikle ledsaget udgang hver anden måned og i det sidste halvår afvikle ledsaget udgang hver måned.

Det præciseres, at den indsatte kan afvikle den første månedlige ledsagede udgang i måneden efter den måned hvor den sidste ledsagede udgang hver 2 måned blev afviklet. Blev den sidste ledsagede udgang hver 2. måned således afviklet i januar måned, vil den indsatte kunne afvikle den første månedlige ledsagede udgang i februar måned.

Efter udståelsen af halvdelen af straffen er udgangspunktet - efter fornyet høring af politiet - månedlige uledsagede dagudgange i ca. 3 måneder - hvorefter den pågældende overgår til månedlig udgang med kun én overnatning i 2- 3 måneder inden overgangen til almindelig weekendudgang hver 3. uge.

Det præciseres, at en uledsaget dagudgang ikke er det samme som en 12 timers uledsaget udgang. En uledsaget dagudgang indebærer som udgangspunkt kun, at den indsatte ikke må overnatte på udgangsadressen.

En uledsaget dagudgang kan dog begrænses til et vist antal timer, f.eks. 12 timer, hvis dette skønnes nødvendigt ud fra en misbrugsvurdering og/eller retshåndhævelsesvurdering.

På samme måde er en uledsaget udgang med én overnatning ikke det samme som en 24 timers udgang.

En uledsaget udgang med kun én overnatning kan dog begrænses til et vist antal timer, f.eks. 24 timer, hvis dette skønnes nødvendigt ud fra en misbrugsvurdering og/eller retshåndhævelsesvurdering.

Dagudgangene og udgangene med kun én overnatning afvikles normalt med en måneds interval. Først når den indsatte overgår til regelmæssig weekendudgang er intervallet mellem udgangene 3 uger.

Det endelige antal dagudgange og udgange med kun én overnatning afhænger af længden af den idømte straf. Således vil en indsat med 8 års fængsel og en indsat med 16 års fængsel ikke skulle afvikle det samme antal dagudgange og udgange med kun én overnatning, men antallet justeres efter længden af den idømte straf.

Hvis en indsat på grund af langvarig varetægtsfængsling under sagen først på et sent tidspunkt i forløbet får ophold i et fængsel, kan antallet af ledsagede udgange og uledsagede dagudgange ned sættes forholdsmæssigt, så der ikke går så lang tid, før den pågældende kan få regelmæssig weekendudgang.

En konkret vurdering af misbrugsrisikoen og/eller retshåndhævelsen kan dog medføre, at de nævnte perioder for henholdsvis ledsaget og uledsaget udgang udskydes og/eller forlænges - således f.eks. hvis der er tale om en indsat, der er dømt for særlig grov kriminalitet - der eventuelt tillige har været meget omtalt i medierne, eller som har vist vilje til undvigelse eller til anden misbrug af udgang, eller har haft vanskeligt ved at indordne sig under forholdene i fængslet, f.eks. på grund af misbrug af euforiserende stoffer.

Er dette imidlertid ikke tilfældet, følges - som altovervejende hovedregel - det ovennævnte udgangsforløb.

Det fremrykkede udgangsforløb:

Som det fremgår ovenfor under punkt 3, kan udgang gives på et tidligere tidspunkt end nævnt i blandt andet udgangsbekendtgørelsens § 37, hvis særlige omstændigheder taler derfor.

Dette gælder f.eks. langtidsindsatte i lukkede institutioner, der vurderes at kunne være omfattet af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1 (har ydet en særlig indsats for ikke på ny at begå kriminalitet). I disse tilfælde vil afsonings- og udlusningsforløbet kunne tilrettelægges således, at løsladelse vil kunne ske på halvtidsdatoen eller på forskudt halv tid. Der henvises til punkt 2 i Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 29. april 2011 til fængslerne og arrestinspektørerne om nye tiltag overfor indsatte med lange domme i lukkede institutioner.

I pkt. 3 i direktoratets brev af 29. april 2011, er der nævnt andre eksempler på, hvornår langtidsindsatte i lukkede institutioner kan få tilladelse til uledsaget udgang på et tidligere tidspunkt end normalt. De særlige omstændigheder, der skal foreligge, kan f.eks. være tilfælde, hvor hensynet til børn eller andre familie- eller helbredsmaessige hensyn taler derfor, og i tilfælde hvor der er behov for at kunne gennemføre et længere uddannelses- eller behandlingsforløb, end der ellers ville være mulighed for efter normal praksis. Det kan også omfatte tilfælde, hvor der hos den indsatte er sket en ikke uvæsentlig holdnings- og adfærdændring i forhold til misbrug, kriminalitet mv., uden at den dømte dog kan omfattes af "noget for noget" ordningen. Her tænkes f.eks. på tilfælde, hvor den indsatte ved egen hjælp er kommet ud af sit misbrug.

Det er en forudsætning, at tidligere udgang findes ubetænkeligt. Brevet af 29. april 2011 er vedlagt som bilag.

Om kompetencen til at give tilladelse til fremrykket udgangsforløb henvises til afsnittene om kompetence og delegationsbegrænsning i tjeklisten og vidensbogen om § 35 udgang.

Hvis politiet udtaler sig imod udgang:

Afgørelsen af spørgsmålet om udgang, hvor politiet har udtalt sig imod det, træffes på baggrund af en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter.

Hvis politiet er imod udgang, vil det efter praksis være en oplysning, der taler imod udgang.

Udover politiets udtalelse indgår det blandt andet i vurderingen, hvor langt den indsatte er i afsoningsforløbet, kriminalitetens art, straffens længde, formålet med udgangen, hensynet til retshåndhævelsen samt risikoen for misbrug.

Om kompetencen til at tillade udgang, selvom politiet er imod det, henvises til afsnittet om kompetence i tjeklisten/vidensbogen om § 35 udgang.

Opdeling, sammenlægning og fremrykning af udgang

Har en langtidsindsat tilladelse til regelmæssig weekendudgang kan kriminalforsorgsområdet tillade:

- opdeling af udgang i 3 udgange af indtil 12 timers varighed eller i 2 udgange af indtil henholdsvis 12 timers og 24 timers varighed, jf. udgangsbekendtgørelsens § 39, stk. 2
- opsparring og sammenlægning af indtil 4 udgange, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 4
- fremrykning af udgang til afholdelse i den forudgående periode, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 2.

Udgang til særligt formål (§ 31 udgang)

Efter praksis kan der - så længe den indsatte ikke har udstået 1/3 af straffen - som udgangspunkt kun gives tilladelse til ledsaget udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1. Udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, kan ifølge praksis således som udgangspunkt ikke komme på tale, førend 1/3 af straffen er udstået.

Dette er begrundet i, at langtidsindsatte normalt først kan få almindelig udgang til at besøge bestemte personer efter 1/3 af straffen er udstået, og de udgangsformål, der er omfattet af udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2 vurderes - modsat de udgangsformål, der er nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1 - som udgangspunkt ikke at være mere tungtvejende end almindelig udgang.

Det beror i øvrigt på en konkret vurdering, om en tilladelse til udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, gives som ekstra udgang, eller om den indsatte må benytte en af de allerede bevilgede § 35 udgange til formålet. I denne vurdering skal der bl.a. lægges vægt på, om der bliver tale om så mange § 31, stk. 2 udgange, f.eks. til indsattes børns fødselsdage, at der ved at tillade ekstra udgange til disse formål, vil blive tale om at "udhule" det almindelige udgangsforløb i medfør af § 35, som ellers er blevet bevilget for en given afsoningsperiode, og som er begrundet i misbrugsrisiko og/eller hensynet til retshåndhævelsen.

Udgangspunktet er, at man i hver af de tre udgangsperioder med ledsaget udgang i medfør af § 35, kan meddeles tilladelse til et antal § 31, stk. 2 - udgange svarende til højst halvdelen af antallet af § 35 - udgange i perioden.

For en indsat, der udstår 12 års fængsel, og hvor der er 2 år mellem 1/3 og 1/2 tid, vil dette betyde, at den pågældende i det første år (perioden med enkeltstående ledsagede udgange) som udgangspunkt kan få tilladelse til højst 1 ledsaget § 31, stk. 2 udgang. I det næste halve år (perioden med ledsaget udgang hver 2. måned) kan den pågældende få tilladelse til højst 2 ledsagede § 31, stk. 2 udgange, og i det sidste halve år (perioden med ledsaget udgang hver måned) kan den pågældende få tilladelse til højst 3 ledsagede § 31, stk. 2 udgange.

Hvis der meddeles tilladelse til flere § 31, stk. 2 - udgange end de ovenfor nævnte, vil der som udgangspunkt blive tale om at udhule det fastsatte § 35 - udgangsforløb.

De bevilligede § 35 - udgange kan benyttes i det omfang antallet af børnefødselsdage mv. overstiger antallet af meddelte § 31, stk. 2 - udgange.

Der understreges, at der er tale om udgangspunkter, som kan fraviges i såvel formildende som skærpende retning.

Ledsaget udgang til nærstående personers fester

Ved ledsaget udgang til nærstående personers fester, f.eks. i forbindelse med barnedåb, konfirmation, bryllup og runde fødselsdage, jf. udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, nr. 1, fastsættes der som udgangspunkt en begrænsning med hensyn til antallet af personer/ gæster, således at der som hovedregel højst må deltage ca. 15 personer inklusive børn i festen. Dette antal er fastsat under hensyn til, at en ledsagende fængselsfunktionær skal kunne overskue selskabet eller med andre ord, at ca. 15 personer/gæster er det maksimale antal efter en gennemsnitlig sikkerhedsmæssig målestok.

Dette udgangspunkt med højst ca. 15 personer/gæster kan dog fraviges efter en konkret vurdering af alle sagens momenter, herunder antallet af gæster ved festen, tidspunktet på dagen hvor festen skal holdes, skal festen holdes i et privat hjem eller en restaurant, hvortil der er offentlig adgang, hvor mange ledsagede udgange har den indsatte hidtil afviklet og hvordan disse er forløbet samt den indsattes aktuelle afsoningsmæssige forhold.

Der er endvidere mulighed for at øge antallet af ledsagere fra 1 til 2, hvis det konkret skønnes vigtigt, at den indsatte får lov til at deltage i en fest med flere end ca. 15 personer/gæster, men hvor det ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering er nødvendigt med 2 ledsagere. Omvendt vil det ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering kunne komme på tale at tillade ledsaget udgang med 2 ledsagere, selv om der deltager færre end ca. 15 personer/gæster i festen.

Som udgangspunkt fastsættes der ikke begrænsninger med hensyn til, hvor mange personer/gæster, der må deltage i en evt. kirkelig handling inden festen. Dette skyldes dels, at den kirkelige handling anses for at være den vigtigste del af f.eks. dåben, konfirmationen eller brylluppet og dels, at det vil være vanskeligt at fastsætte en begrænsning i antallet af personer/gæster, når udgangen afvikles et sted, hvor der er offentlig adgang. Antallet af ledsagere fastsættes i disse tilfælde efter en konkret vurdering af den indsattes forhold.

Udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange

Langtidsindsatte, der opholder sig på en behandlingsafdeling i et af de lukkede fængsler, f.eks. behandlingsafdelingen "Femmeren" i Enner Mark Fængsel, vil have mulighed for udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange.

Ved behandlingsmæssige udgange forstås udgang til behandlingsinstitutionerne Arresøhøj, Hjulsgaard eller andre eksterne behandlingsinstitutioner, udgang til idrætsstævner på andre fængsler samt udgang til deltagelse i konventer.

Ved behandlingsmæssige kulturudgange forstås udgang til f.eks. cykelture og løbeture.

Afgørelsen om udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange træffes på grundlag af en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter, herunder institutionens kendskab til den indsatte, behovet for disse udgange, hvor langt den indsatte er i sit afsoningsforløb, misbrugsrisikoen, hensynet til retshåndhævelsen samt politiets udtalelse i sagen.

I det følgende er der redegjort for et typisk forløb med udgange til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange. Det understreges, at der alene er tale om et udgangspunkt, og at der i den enkelte sag kan foreligge omstændigheder, som kan begrunde en fravigelse af dette udgangspunkt i såvel formildende som skærpene retning, hvis der ud fra en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder er grundlag for det.

Så længe den indsatte ikke har udstået 1/3 af straffen og dermed som altovervejende hovedregel ikke har tilladelse til udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 35, vil den indsatte som udgangspunkt alene kunne få tilladelse til *enkeltstående* ledsagede udgange til NA møder, såfremt dette skønnes at være et *absolut nødvendigt* led i behandlingen.

Derimod vil den indsatte som udgangspunkt ikke på dette meget tidlige tidspunkt i afsoningen kunne få tilladelse til behandlingsmæssige udgange eller behandlingsmæssige kulturudgange.

Når den indsatte passerer 1/3 tid og dermed som altovervejende hovedregel kan påbegynde et udgangsforløb efter udgangsbekendtgørelsens § 35 med enkeltstående ledsagede udgange, vil der efter praksis som udgangspunkt kunne gives tilladelse til højst 1 ledsaget udgang hver måned til NA møder og op til 4 ledsagede behandlingsmæssige udgange om året, hvorimod den indsatte som udgangspunkt stadig ikke vil kunne få tilladelse til behandlingsmæssige kulturudgange.

Når den indsatte overgår til ledsaget udgang hver anden måned, vil der ifølge praksis som hovedregel kunne gives tilladelse til højst 1 ledsaget udgang hver måned til NA møder og op til 4 ledsagede behandlingsmæssige udgange på et år. Derimod vil den indsatte som udgangspunkt fortsat ikke have mulighed for behandlingsmæssige kulturudgange.

Når den indsatte overgår til ledsaget udgang hver måned, vil der som udgangspunkt være mulighed for op til 4 ledsagede udgange til NA møder om måneden og til højst 4 ledsagede behandlingsmæssige udgange om året. Den indsatte vil som udgangspunkt fortsat ikke have mulighed for behandlingsmæssige kulturudgange.

Så længe den indsatte kun har tilladelse til ledsaget udgang, er det en forudsætning for ledsagede udgange til NA møder og ledsagede behandlingsmæssige udgange, at den indsatte har sin egen ledsager med.

Når den indsatte overgår til uledsaget dagudgang, hvilket normalt sker, når 1/2 af straffen er udstået, eller har tilladelse til uledsaget udgang med kun én overnatning, vil der som udgangspunkt kunne gives tilladelse til op til 2 uledsagede udgange til NA møder om ugen, op til 1 uledsaget behandlingsmæssig udgang hver 2. måned og op til 2 uledsagede behandlingsmæssige kulturudgange om måneden.

Når den indsatte har tilladelse til weekendudgang hver 3. uge, vil der som regel kunne gives tilladelse til uledsagede NA udgange, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange i det omfang, der er behov for det.

Der vil kunne gives udgang til AA møder efter samme retningslinjer som udgang til NA møder.

Udgang til indkøb af tøj

Langtidsindsatte har som udgangspunkt mulighed for udgang til indkøb af tøj højst hver 6. måned. Udgangen må typisk højst vare 2-3 timer og skal gennemføres uden for myldretiden. Udgang til indkøb af tøj forudsætter som udgangspunkt, at den indsatte har opnået tilladelse til regelmæssig ledsaget udgang. Det vil sige, at indsatte, som kun har tilladelse til enkeltstående ledsagede udgange, som udgangspunkt ikke kan få tilladelse til udgang til tøjindkøb. Dette skyldes, at formålet med udgangen ikke er så tungtvejende, at det overstiger den risiko for misbrug af udgang samt det hensyn til retshåndhævelsen, der som regel foreligger på dette meget tidlige tidspunkt i afsoningsforløbet.

Har en indsat kun tilladelse til ledsaget udgang, uledsaget dagudgang eller udgang med kun en overnatning, tillades tøjindkøbsudgang uden fradrag i den indsattes § 35 udgang. Der skal derimod som udgangspunkt ske fradrag for så vidt angår indsatte med tilladelse til regelmæssig weekendudgang, medmindre tøjindkøbsudgangen sker med ledsagelse. I så fald skal der ikke ske fradrag.

Udgang til indkøb af tøj kan gives som individuelle udgange eller kan lægges i forlængelse af en almindelig udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 35.

Udgang (frigang) med henblik på arbejde/arbejdstræning, beskæftigelse i egen virksomhed eller undervisning.

Frigang til langtidsindsatte forudsætter som hovedregel dels overførsel til et åbent fængsel, og dels at den indsatte har gennemført et længerevarende problemfrit uledsaget udgangsforløb, hvilket betyder, at den indsatte som udgangspunkt skal have afviklet uledsaget udgang i ca. 6 måneder. Der kan ske overførsel til åbent fængsel, også selv om det ikke er aktuelt med frigang, men det vil i forbindelse med overførsel - være naturligt at overveje en uddannelses- eller beskæftigelsesplan. Der henvises endvidere til pkt. 9 nedenfor vedrørende overførsel fra lukket til åbent fængsel.

Om de særlige regler for frigang til rocker/banderelaterede langtidsindsatte henvises til pkt. 5 nedenfor.

Alle former for frigang forudsætter som regel at 1/3 af straffen er udstået. Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 44, stk. 1.

Frigang til arbejde/arbejdstræning skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke. Frigang til undervisning skal ske i så nær tilslutning til løsladelsen som muligt, eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke.

Frigang til arbejde/arbejdstræning og undervisning kan som udgangspunkt ikke gives for længere tid end 1 år.

Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1, og § 45, stk. 4, nr. 1, jf. § 44, stk. 2 og 3.

Efter praksis vil frigang til arbejde/arbejdstræning eller undervisning undtagelsesvist kunne gives i op til 2 år. Der henvises til punktet om dispensationspraksis i tjeklisterne og vidensbøgerne om hhv. frigang til undervisning og frigang til arbejde/arbejdstræning.

Hvis der undtagelsesvist gives tilladelse til frigang med henblik på beskæftigelse i egen virksomhed, vil det som regel kun kunne gives i de sidste 3 måneder af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1, og § 45, stk. 4, nr. 2, jf. § 44, stk. 5.

Om kompetencen til at give tilladelse til frigang i ovenstående tilfælde, henvises til tjeklisterne/vidensbøgerne om frigang til hhv. undervisning, arbejde/arbejdstræning og beskæftigelse i egen virksomhed.

Fritidsfrigang

Frigang til fritidsaktiviteter skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke, og kan som udgangspunkt ikke gives for længere tid end 1 år. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1 og § 45, stk. 4, nr. 1, jf. § 44, stk. 4.

Fritidsfrigang kan endvidere som regel kun gives 2 gange om ugen.

Udstationering til pension mv.

Det bemærkes indledningsvist, at der ikke er krav om, at alle langtidsindsatte skal udstationeres, før løsladelse på prøve kan finde sted. Således vil prøveløsladelse efter en konkret vurdering også kunne finde sted fra fængsel.

Udstationering kan ske til private og offentlige institutioner mv., herunder kriminalforsorgens pensioner.

Udstationering skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke, og kan som regel ikke gives for længere tid end 6 måneder. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 52, stk. 1 og stk. 4.

Såfremt den indsatte undtagelsesvist udstationeres til pension mv. direkte fra et lukket fængsel, skal den indsatte i den første halvdel af udstationeringsperioden typisk være undergivet de samme regler, som gælder for udgang fra åbent fængsel ("fængselsvilkår"), mens den indsatte i den sidste halvdel af udstationeringsperioden typisk skal være undergivet de regler, der gælder for pensionen ("pensionsvilkår").

Såfremt den indsatte udstationeres til pension mv. fra et åbent fængsel, skal den indsatte i den første måned af udstationeringsperioden typisk være undergivet de samme regler, som gælder for udgang fra åbent fængsel ("fængselsvilkår"), mens den indsatte i de resterende måneder af udsta-

tioneringsperioden typisk skal være undergivet de regler, der gælder for pensionen ("pensionsvilkår").

Der kan også være behov for, at en udstationering til pension mv. skal følges op af en udstationering til egen bopæl med fodlænke. I disse tilfælde kan udstationering til pension mv. som udgangspunkt finde sted i op til 1 år for forventet løsladelse, idet en udstationering til egen bopæl med fodlænke højst kan have en varighed på 6 måneder før forventet løsladelse. Udstationering til egen bopæl med fodlænke er beskrevet nedenfor.

Om udstationering af rocker- banderelaterede langtidsindsatte henvises til pkt.5.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke

Efter straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2, nr. 3, kan en tilladelse til udgang betinges af, at den indsatte under udgangen undergiver sig intensiv overvågning og kontrol på bopælen (udstationering til egen bopæl med fodlænke).

Ved afgørelse herom kan der træffes bestemmelse om, at reglerne i straffuldbyrdelseslovens §§ 78b-78 f eller regler udstedt i medfør heraf helt eller delvis skal finde tilsvarende anvendelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 3.

De særlige regler om udstationering til egen bopæl med fodlænke fremgår endvidere af kapitel 12 i udgangsbekendtgørelsen, kapitel 19 i udgangsvejledningen og kapitel 2 i udgangscirkulæret, hvortil der henvises.

For så vidt angår langtidsindsattes muligheder for at blive udstationeret til egen bopæl med fodlænke skal følgende dog fremhæves her:

Udstationering med fodlænke anvendes frem for andre udslusningsmuligheder, hvis dette har en særlig udslusningsmæssig værdi i forhold til den enkelte indsatte.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke kan ske i et tidsrum af højst 6 måneder op til løsladestidspunktet, evt. i forlængelse af en udstationering til pension mv. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 55, stk. 2. Udstationering til egen bopæl med fodlænke forudsættes at være det sidste led i et udslusningsforløb.

Da langtidsindsatte i en længere periode ikke har deltaget i det almindelige samfundsliv, vil det kunne være gavnligt, at prøveløsladelse ikke sker direkte fra en institution til eget hjem under almindeligt tilsyn, men at den indsatte i en mellemliggende periode forud herfor har et ophold i eget hjem, hvor den pågældende er undergivet overvågning og kontrol (udstationering til egen bopæl med fodlænke).

I en række tilfælde vil det være mest hensigtsmæssigt, at den langtidsindsatte har gennemført et udstationeringsforløb på eksempelvis en af kriminalforsorgens pensioner, inden der kan ske udstationering til egen bopæl med fodlænke, mens udstationering til egen bopæl med fodlænke i andre tilfælde kan ske direkte fra et fængsel eller et arresthus.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke i forlængelse af en udstationering til en pension mv. vil især kunne være relevant for langtidsindsatte, der har behov for særlig støtte under udslusningen, f.eks. fordi de tidligere har haft misbrugsproblemer, har stået uden for arbejdsmarkedet i lang tid inden frihedsberøvelsen eller har et spinkelt netværk.

Langtidsindsatte, der er mere velfungerende, f.eks. førstegangsstraffede med gode personlige og sociale forhold, der har haft en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet inden frihedsberøvelsen, og som ikke har misbrugsproblemer, vil kunne udstationeres direkte fra et fængsel til egen bopæl med fodlænke, hvis særlige hensyn taler herfor. Særlige hensyn kan f.eks. være problemer i hjemmet i relation til indsattes mindreårige børn, hvor en tilladelse til hyppigere udgang ikke kan afhjælpe eller har afhjulpet børnenes problemer.

Mindre tungtvejende hensyn kan imidlertid også begrunde udstationering til egen bopæl med fodlænke af langtidsindsatte direkte fra fængsel, f.eks. den omstændighed, at den indsatte efter mange års afsoning skal lære at indgå i familielivet igen.

Ud over de særlige betingelser, der er nævnt i udgangsbekendtgørelsens §§ 59-60, skal de almindelige betingelser for udgang være opfyldt, før der kan ske udstationering til egen bopæl med fodlænke. Dette betyder bl.a., at der på samme måde som ved udgang i øvrigt skal foretages en vurdering af, om hensynet til retshåndhævelsen taler imod udgangstilladelsen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 1, nr. 3, og at der skal foretages en vurdering af misbrugsrisikoen, jf. straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2. Derudover skal de forhold, der er nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 2 tillægges særlig vægt.

Ved vurderingen skal der tages højde for den særlige risiko for misbrug og det særlige hensyn til retshåndhævelsen, der kan være forbundet med, at den indsatte ved ophold på egen bopæl vil have større mulighed for eksempelvis kontakt til et kriminelt netværk eller adgang til internet m.v.

På den baggrund bør der foretages en skærpet misbrugs- og retshåndhævelsesvurdering ved afgørelse om udstationering til egen bopæl med fodlænke, eksempelvis hvis

- 1) den indsatte har begået kriminalitet i eget hjem, herunder navnlig volds- eller sædeligheds-kriminalitet over for personer, der har samme bopæl som den indsatte, er dømt for besiddelse af børneporno i hjemmet eller er dømt for grov narkotikakriminalitet eller økonomiske kriminalitet begået i hjemmet,
- 2) den indsatte tilhører gruppen af negativt stærke indsatte, eller
- 3) den indsatte har begået alvorlig kriminalitet i det nærmeste nabolag.

Om de særlige betingelser for at meddele tilladelse til udstationering til egen bopæl med fodlænke og vilkårene herfor henvises til udgangsbekendtgørelsens §§ 59-64 og udgangsvejledningens punkt 100 og 101.

Der kan træffes bestemmelse om forskellige grader af overvågning og kontrol med den indsatte, således at ordningen både kan tilpasses tilfælde, hvor der er behov for intensiv overvågning og kontrol i overensstemmelse med de regler, der gælder for strafudståelse på bopælen, og tilfælde, hvor en mindre intensiv overvågning og kontrol, f.eks. overvågning af, om den pågældende er hjemme om natten (natfodlænke) er tilstrækkelig.

Tilsvarende kan det bestemmes, at fraværet fra bopælen skal følge de regler, der gælder for strafudståelse på bopælen, eller at den indsatte kan være fraværende fra bopælen i videre omfang, dog således at den indsatte som minimum skal opholde sig på bopælen søndag til fredag i tidsrummet fra klokken 23 til klokken 07.

Der vil i forbindelse med beslutningen om at meddele tilladelse til udstationering til egen bopæl med fodlænke samtidig blive truffet bestemmelse om tilladelse til fravær fra bopælen og om intensiteten af overvågningen og kontrollen i det enkelte tilfælde.

I forbindelse med en tilladelse til udstationering til egen bopæl med fodlænke vil der kunne træffes bestemmelse om, at den indsatte indledningsvis i en periode udstationeres på vilkår af de regler, som gælder for strafudståelse på bopælen, og at den indsatte efter en nærmere bestemt periode overgår til udstationering på mere lempelige vilkår.

En indsat, der udstationeres til egen bopæl med fodlænke direkte fra fængsel eller i forlængelse af en udstationering til en pension på vilkår af, at den indsatte undergiver sig samme regler, der gælder for udgang fra åbent fængsel, vil således som udgangspunkt skulle påbegynde udstationeringen til eget hjem på vilkår af, at den pågældende undergiver sig de regler, der gælder for strafudståelse på bopælen. På den anden side vil en indsat, der udstationeres til egen bopæl i forlængelse af et ophold på en pension på vilkår af de regler, der gælder for den pågældende pension, som udgangspunkt kunne påbegynde udstationeringen til eget hjem på vilkår, der minder om de regler, der gælder for pensionen (natfodlænke).

Hvis den langtidsindsatte under strafudståelsen har haft tilladelse til regelmæssig uledsaget weekendudgang til besøg hos nærstående personer på en anden bopæl end den bopæl, som den indsatte skal udstationeres til med fodlænke, vil den indsatte i samme omfang som tidligere kunne få frihed

til at forlade bopælen i weekenden med overnatning til at besøge de nærstående på den anden bopæl. Dette gælder, uanset at den indsatte i øvrigt skal udstationeres på vilkår af de regler, der gælder for strafudståelse på bopælen (og hvor der ikke hjemmel til at give tilladelse til overnatning på anden bopæl i weekender). Tilladelsen forudsætter, at der sker en videreførelse af den tilladelse til regelmæssig uledsaget weekendudgang, som den indsatte havde før udstationeringen til egen bopæl med fodlænke.

Da målgruppen er så sammensat, vil det imidlertid være muligt at fastsætte særlige vilkår både i skærpende og lempende retning om fravær fra bopælen i weekenden, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Den langtidsindsatte vil typisk have tilladelse til regelmæssig weekendudgang på det tidspunkt, hvor en udstationering til egen bopæl med fodlænke kan komme på tale. Der skal således som udgangspunkt ikke ske fornyet høring af politiet i forbindelse med udstationering til egen bopæl med fodlænke. Hvis den langtidsindsatte imidlertid har tilladelse til weekendudgang til en anden adresse end den adresse, som den indsatte skal udstationeres til, skal der ske fornyet politihøring, idet der foreligger en væsentlig ændret omstændighed. Der henvises til udgangsvejledningens punkt 22.

Der skal endvidere altid høres, hvis den langtidsindsatte har tilknytning til en rocker- eller bande-gruppering mv., jf. nedenfor under pkt. 5, eller hvis den langtidsindsatte er dømt for terror eller andre bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller 13, politisk motiveret kriminalitet eller af kriminalforsorgen er indberettet for radikaliserings eller ekstremisme, fordi den indsatte efter kriminalforsorgens vurdering viser tegn på radikaliserings eller ekstremisme, jf. nedenfor under punkt 6.

Gruppevise udflugter

Har den indsatte tilladelse til uledsaget udgang, vil den pågældende efter praksis kunne få tilladelse til deltagelse i et antal gruppevise udflugter, typisk 6 om året. En eller flere funktionærer deltager typisk i disse udgange.

Tilladelse til udgang forudsætter bl.a., at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod udgangstilladelsen, jf. straffuldbyrdslovens § 46, stk. 1, nr. 3. Dette indebærer, at udflugter, der kan opfattes som luksusprægede eller har ferielignende karakter, ikke kan finde sted.

Der findes særlige regler om udflugter med overnatning i cirkulæreskrivelse om gruppevise udflugter mv., der indebærer overnatning udenfor institutionen, hvortil der henvises.

Udgang til løbetræning og løbearrangementer uden for fængslets område

Reglerne om deltagelse i løbetræning og løbearrangementer er nærmere beskrevet i udgangsvejledningens pkt. 116. Det fremgår bl.a. heraf, at langtidsindsatte, der har tilladelse til regelmæssig weekendudgang, vil have mulighed for at løbetræne udenfor muren højst én gang om ugen.

Korudgang

Antallet af koncerter, som den langtidsindsatte kan deltage i, afhænger af, hvor langt den indsatte er i sit almindelige udgangsforløb.

I det følgende er der redegjort for, hvad den langtidsindsatte som udgangspunkt kan få tilladelse til. Der er alene tale om udgangspunkter, der kan fraviges i såvel skærpende som formildende retning, hvis omstændighederne i den enkelte sag konkret giver grundlag herfor.

Så længe 1/3 af straffen ikke er udstået, kan den indsatte som altovervejende hovedregel ikke deltage i koncerter udenfor opholdsfængslet.

Når den indsatte har fået tilladelse til enkeltstående ledsagede udgange, vil der som regel kunne gives tilladelse til 1 koncert i denne periode.

Når den indsatte er overgået til ledsaget udgang hver anden måned og ledsaget udgang hver måned, vil der som udgangspunkt være mulighed for udgang til 2 koncerter i denne periode.

Så længe den indsatte kun har tilladelse til ledsaget udgang, skal den indsatte have sin egen ledsager med på korudgangene.

Når den indsatte overgår til uledsaget dagudgang og uledsaget udgang med kun en overnatning, er der mulighed for at få udgang til 2 koncerter i denne periode.

Hvis den indsatte ikke benytter sig af andre kulturudgange i denne periode, vil den indsatte kunne få tilladelse til 1 korudgang om måneden i denne periode.

Langtidsindsatte, der kun har tilladelse til uledsaget dagudgang, vil kunne få tilladelse til korudgang med overnatning hvis den indsatte overnatter i et arresthus

Når den indsatte har tilladelse til regelmæssig weekendudgang, vil der kunne gives tilladelse til 1 korudgang om måneden.

5. Langtidsindsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv.

Der gælder på visse områder særlige regler for disse indsatte. De gennemgås kort i det følgende:

Anbringelse:

Langtidsindsatte med tilknytning til Hells Angels, AK 81 og Bandidos og visse bander placeres på en af de særlige afdelinger for negativt stærke indsatte i de lukkede fængsler.

Hvilke fængsler, der har afdelinger for negativt stærkt styrende indsatte og hvilke kategorier, de hver især modtager, kan skifte. Koncern Sikkerhed sender løbende konkrete fordelingslister til kriminalforsorgsområderne, hvortil der henvises.

Overførsel fra lukket til åbent fængsel:

Overførsel til åbent fængsel vil som regel være udelukket, jf. straffuldbydelseslovens § 24, stk. 1, sammenholdt med § 22, stk. 3.

Høringsregler:

Der gælder særlige høringsregler i sager, hvor politidirektøren i forbindelse med anmeldelsen har oplyst, at den dømte har tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv., eller hvor det på anden vis er oplyst, at den pågældende har en sådan tilknytning, den såkaldte "2 trins høring".

De særlige høringsregler gælder både i udgangssager og i prøveløsladelsessager.

Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 5 og stk. 2 og løsladelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Normalt skal der kun høres i de tilfælde, hvor man er positiv overfor eller er i tvivl om afgørelsen om udgang eller prøveløsladelse skal ske, men i sager om prøveløsladelse af indsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv., skal der høres i alle tilfælde, det vil sige både i tilfælde hvor man er positiv overfor prøveløsladelse, og i tilfælde hvor man er negativ overfor prøveløsladelse.

Udgang med henblik på at besøge bestemte personer:

Udgang med henblik på at besøge bestemte nærstående personer gives normalt på de såkaldte rocker -bandevilkår.

Der fastsættes som altovervejende hovedregel et skærpet rocker-bandevilkår, hvilket bl.a. betyder, at den indsatte ikke må være sammen med andre rocker-bandemedlemmer. Det skærpede rocker-bandevilkår afløste det almindelige rocker-bandevilkår, hvor den indsatte måtte være sammen med højst 2 rocker-bandemedlemmer. Det skete ved en praksisændring i januar måned 2011 og var begrundet i en verserende konflikt i rocker- og bandemiljøet.

Den skærpede praksis gælder kun for nye tilladelser til udgang og således ikke allerede meddelte udgangstilladelser. De indsatte, som på tidspunktet for praksisændringen havde tilladelse til udgang med et almindeligt rocker-bandevilkår, kan fortsætte hermed i resten af afsoningen. Det almindelige rocker-bandevilkår vil derfor gradvist blive udfaset.

Praksis for anvendelse af rocker-bandevilkåret blev udvidet pr. 1. juli 2014, således at det også kan omfatte indsatte, der har en løsere tilknytning til rocker- eller bandemiljøet. Der henvises til udgangsvejledningens punkt 29. Det fremgår af forarbejderne til denne praksisændring, at spørgsmålet om, hvorvidt en person har en løsere tilknytning til rocker- eller bandemiljøet alene vil bero på kriminalforsorgens vurdering heraf, og at udvidelsen af anvendelsesområdet således retter sig mod de særlige tilfælde, hvor kriminalforsorgen selv er i besiddelse af viden om en sådan løsere tilknytning.

Baggrunden for fastsættelse af rocker-bandevilkåret er dels at begrænse risikoen for misbrug, idet en flerhed af rocker/bandemedlemmer er dømt for ikke ubetydelig kriminalitet, og dels et ønske om at præcisere, at formålet med udgangen er at være sammen med familien og ikke andre medlemmer af rocker/ bandegruppen.

Frigang:

Da overførsel til åbent fængsel som regel er udelukket, vil frigang skulle ske fra lukket fængsel, selv om dette ikke er en udbredt praksis. Der skal foretages en skærpet vurdering af, om et arbejdssted kan godkendes som frigangssted, ligesom man skal være særlig opmærksom på, hvorvidt kravet om, at frigangen skal være formålstjenlig er opfyldt, jf. udgangsvejledningens punkt 80. Der skal endvidere føres en skærpet kontrol med, om den indsatte overholder sin pligt til at være til stede på arbejdspladsen og opfylder sin beskæftigelsespligt, jf. udgangsvejledningens pkt. 83.

Frigang gives som regel på skærpede rocker-bandevilkår.

Udstationering til en pension:

Med hensyn til muligheden for udstationering til en af kriminalforsorgens pensioner vil det forhold, at en indsat tilhører gruppen af negativt stærke indsatte med betydelig vægt tale imod, at den pågældende udstationeres, jf. udgangsvejledningens pkt. 92.

Hvis udstationering til pension helt undtagelsesvist gives sker det som regel på skærpede rocker-bandevilkår.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke:

Med hensyn til muligheden for udstationering til egen bopæl med fodlænke skal der foretages en skærpet misbrugs- og retshåndhævelsesvurdering, jf. ovenfor under pkt. 4.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke gives som regel på skærpede rocker-bandevilkår.

Særlige vilkår i forbindelse med prøveløsladelse:

Hvis klienten har tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv., skal der i visse tilfælde fastsættes skærpede vilkår. De skærpede vilkår skal fastsættes i hele prøvetiden. Som følge heraf skal der i disse sager fastsættes vilkår om tilsyn i hele prøvetiden. Der henvises til straffelovens § 39, stk. 3 og løsladelsesvejledningens pkt. 43.

De skærpede vilkår lyder således: ”at du i prøvetiden ikke opholder dig sammen med eller på anden måde har kontakt, herunder elektronisk kontakt, med andre med tilknytning til (navnet på den pågældende gruppe af personer indsættes), medmindre der er tale om nærstående, eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål”.

Det er politiet, der i forbindelse med kriminalforsorgsrådets utilrådelighedshøring, oplyser, om betingelserne for at fastsætte skærpede vilkår er opfyldt.

Afskæring af udgang og prøveløsladelse:

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 3 og udgangsbekendtgørelsens § 22, stk. 7, at udgang ikke kan ske eller en allerede meddelt udgangstilladelse bortfalder, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Tilsvarende gælder med hensyn til prøveløsladelse, jf. straffelovens § 38, stk. 5.

For yderligere vejledning om disse situationer henvises til udgangsvejledningens punkt 18 og løsladelsesvejledningens pkt. 54.

6. Langtidsindsatte, der er dømt for terror eller anden kriminalitet omfattet af straffelovens kapitel 12 eller 13, politisk motiveret kriminalitet eller af Kriminalforsorgen er indberettet til Rigspolitiet på grund af bekymring for radikalisering eller ekstremisme

Der gælder særlige regler for behandlingen af sager om udgang og prøveløsladelse, hvor den langtidsindsatte er dømt for terror eller anden kriminalitet omfattet af straffelovens kapitel 12 eller 13, politisk motiveret kriminalitet eller af kriminalforsorgen er indberettet til Rigspolitiet på grund af bekymring for radikalisering eller ekstremisme.

Såfremt kriminalforsorgsrådet er positivt overfor udgang eller prøveløsladelse, skal politidirektøren i alle tilfælde høres, og politidirektøren skal indhente en udtalelse fra PET, inden det samlede høringssvar sendes direkte til Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har kompetencen til at træffe afgørelse, når der er politihørt.

Høringen foretages med hjemmel i udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 6-8 samt løsladelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 3

Der henvises desuden til udgangsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, nr. 1-3 og løsladelsesbekendtgørelsens § 28, stk. 2 hvoraf det fremgår at det er direktoratet der har kompetencen til at træffe afgørelse i sager om udgang til eller prøveløsladelse af disse indsatte hvis kriminalforsorgsområdet er positivt indstillet overfor udgang eller prøveløsladelse og derfor skal foretage politihøring i sagen.

Dette gælder, uanset hvilken type udgang eller prøveløsladelse, der er tale om.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at direktoratet ligeledes har kompetencen til at give tilladelse til overførsel fra lukket til åbent fængsel, når det drejer sig om indsatte, der er dømt for terror eller andre bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller 13.

7. Langtidsindsatte der skal udvises af landet ved løsladelsen eller som har bopæl i visse lande

Overførsel til fortsat strafafsoning i udlandet

Nordiske statsborgere og klienter med fast bopæl eller lign. i andet nordisk land:

Indsatte, der er idømt fængselsstraf i Danmark kan overføres til fortsat fuldbyrdelse i Sverige, Norge, Finland eller Island, hvis de er statsborgere dér, har fast bopæl eller, hvis det findes mest hensigtsmæssigt, at straffen fuldbyrdes i det andet nordiske land. Overførsel kræver ikke den indsattes samtykke.

Kompetencen til at anmode andet nordisk land om at overtage straffuldbyrdelsen er delt mellem domspolitikredsen og kriminalforsorgen. Det er kriminalforsorgens kompetence, hvis der er tale om ubetinget frihedsstraf, der er påbegyndt afsonet i fængsel eller arresthus, ellers er det politidirektørens kompetence.

Kriminalforsorgsområde Hovedstaden træffer på kriminalforsorgens vegne afgørelse om, hvorvidt et andet nordisk land skal anmodes om at overtage fortsat straffuldbyrdelse. Forelæggelse for andet nordisk land og efterfølgende overførselssagsbehandling skal ske uden unødigt forsinkelse.

De øvrige områder skal i forbindelse med anmeldelse, evt. anmeldelse af ny dom under afsoning, vurdere, om der kan blive tale om overførsel af straffen til andet nordisk land. Hvis der kan det skal området samtidig med anmeldelse indhente den indsattes holdning til overførsel og snarest muligt forelægge sagen med sagen relevante bilag og indsatte holdning til spørgsmålet for område Hovedstaden til afgørelse af, om andet nordisk land skal anmodes om at overtage.

Det bemærkes, at overførsel af tilsyn til andet nordisk land i forbindelse med prøveløsladelse også er kriminalforsorgens kompetence. I de tilfælde er det område, hvor klienten afsoner, der skal vurdere sagen og anmode det andet nordiske land. Der må forventes en længere sagsbehandlingstid, hvis andet nordisk land skal anmodes. Derfor bør disse prøveløsladelsessager påbegyndes så tidligt som muligt.

Der kan rettes henvendelse til Kriminalforsorgen Hovedstaden for rådgivning om de nordiske regler.

Regelgrundlaget er lov nr. 214 af 31. maj 1963 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. med senere ændringer, cirkulære af 16. december 1963 med ændring af 1. september 1994 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v. og cirkulæreskrivelse nr. 11400 af 10. oktober 1974 om overførsel af ikke-nordiske statsborgere til strafudståelse i et andet nordisk land.

EU-statsborgere m.fl.:

Der er regler om overførsel til fortsat straffuldbyrdelse mellem EU-landene.

Reglerne indebærer en forpligtelse for EU-medlemsstaterne til at overtage strafafsoningen vedrørende egne statsborgere, der enten bor i staten eller er udvist dertil efter afsoning, med mindre der er særlige grunde at afslå modtagelse. Overførsel kræver ofte ikke den indsatstes samtykke.

EU-landene er:

Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Spanien, Slovenien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, Østrig.

Regelgrundlaget er lovbekendtgørelse nr. 213 af 22/02/2013 om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union, lovens afsnit III,

Andre lande:

Der er også regler, der vedrører overførsel til andre lande end EU-lande. I nogle tilfælde skal den dømte samtykke i at blive hjemsendt og i andre tilfælde ikke. De andre lande, der kan blive tale om hjemsendelse til fortsat afsoning i, er:

Albanien, Andorra, Armenien, Azerbajjan, Australien, Bahamas, Bolivia, Bosnien og Hercegovina, Canada, Chile, Costa Rica, Cuba, Ecuador, Georgien, Honduras, Israel, Japan, Korea (Syd), Lichtenstein, Makedonien, Mauritius, Mexico, Moldova, Montenegro, Mexico, Panama, Rusland, San Marino, Serbien, Schweiz, Tonga, Trinidad og Tobago, Thailand, Tyrkiet, Ukraine, USA, Venezuela.

Koncern Klientsagsbehandling har senest i brev af 7. januar 2013, captia sag 12-753-0001 orienteret om institutionernes forpligtelse til at forelægge relevante sager vedrørende udviste ovennævnte lande eksklusiv de nordiske for direktoratet med henblik på at vurdere, om der kan blive tale om hjemsendelse til afsoning. Uanset om en indsat er udvist eller ikke, skal institutionerne vejlede den indsatte om, at der evt. kan være mulighed for at hjemsendelse, og bistå den indsatte med at få afklaret i direktoratet, om han bør søge om hjemsendelse.

Hovedforpligtelsen til at forelægge disse sager for direktoratet påhviler arresthusene i forbindelse med iværksættelse, fordi der oftest er tale om arrestantsager. Dette gælder indtil andet måtte blive bestemt.

Men områder har i forbindelse med anmeldelse og modtagelse af ny dom under afsoning også pligt til at følge principperne i direktoratets brev af 7. januar 2013. Områderne skal være særligt opmærksomme på, om en afsoner uden udvisning bliver udvist ved en ny dom under afsoning eller

efter anmeldelse på anden dom, eller om klienter fra fri fod er udviste, eller om klienten måtte have bopæl i oplistede lande uden at være udvist.

Af direktoratets brev af 7. januar 2013 fremgår bl.a.:

”Overførsel af udviste indsatte til fortsat strafafsoning i udlandet - procedure og nye tidsfrister om indsendelse til direktoratet senest 5 dage efter iværksættelse

Det er en meget central del af den politiske flerårsaftale for kriminalforsorgen 2013 - 2016, at der sker flere hjemsendelser til afsoning og bliver færre udvisningsdømte i danske fængsler.

I flerårsaftalen er der fastsat skarpe tidsfrister for behandling af disse sager. Derfor gælder nedenstående fra 1. januar 2013.

Sagsbehandlingen er fordelt på fængsler og arresthuse, som skal iværksætte straffen og forelægge sagerne for direktoratet og på direktoratet, som kvalificerer oplysninger og sender sagen til justitsministeriets departement, der endelig beslutter, om hjemlandet mm. skal anmodes om at overtage fortsat fuldbyrdelse.

For at leve op til flerårsaftalens krav skal fængsler og arresthuse handle efter nedenstående:

- Kravene gælder udviste indsatte fra de lande, der er nævnt nederst i dette brev. Det gælder også indsatte, som ikke er udviste men bor i de nævnte lande
- Kravene gælder indsatte, hvor strafberegningen viser, at der er 5 måneder eller mere til ½-tid, regnet fra datoen for iværksættelse jf. stamdata afsoner, faneblad 2
- Hvis man ved, at indsatte ikke bliver prøveløsladt på ½-tid, skal der indsendes i tilfælde, hvor strafberegningen viser, at der er 5 måneder eller mere til sandsynlig løsladelse, regnet fra datoen for iværksættelse
- Dom mv., kopi af underskrevet forkyndt strafberegning og udfyldt skema skal indsendes til direktoratet senest 5 dage efter iværksættelsen af straffen - det vil være hensigtsmæssigt, hvis der samtidig indsendes anmeldelse. Hvis fængslet eller arresthuset ikke kan nå at indsende anmeldelse senest 5 dage efter iværksættelse, må dom, kopi af underskrevet forkyndt strafberegning og oplysningsskema til brug for hjemsendelse sendes separat inden anmeldelsen
- Arresthuse og fængsler i alle sager sende relevante bilag, som minimum:
 - Dom
 - Evt. mentalrapport og personundersøgelse
 - Strafberegningsskema med forkyndelsesdato
 - Oplysningsskemaet vedrørende Overførsel - bemærk, der er tale om et nyt skema, som skal bruges (DfK/KK - Version januar 2013 - Bilag 2)

Hvis en indsat, der afsoner en dom, får en ny dom, hvor han nu bliver udvist, skal der også indsendes til klientkontoret efter ovenstående principper.”

Det nævnte oplysningsskema er vedlagt som bilag.

Regelgrundlaget er her lovbekendtgørelse nr. 740 af 18/07/2005 om international fuldbyrdelse af straf m.v., som nærmere henviser til Tillægsprotokol af 18. december 1997 til den europæiske konvention af 21. marts 1983 om overførsel af domfældte.

Hvis man vil vide mere, kan man læse nærmere om konventioner, regler og jura i tidligere udsendte breve fra Juridisk Kontor af hhv. 21. december 2012, som findes i captia 11-124-0010 og 19. juli 2010, som findes i captia 10-752-0002.

Udgang:

Det fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4, at det ved vurderingen af risikoen for misbrug af udgangstilladelsen skal tillægges særlig vægt, hvis den indsatte skal udvises af landet ved løsladelsen. Ifølge udgangsbekendtgørelsens § 2, stk. 2, skal det udover den sædvanlige vurdering af faren for misbrug overvejes, om der kan antages at være fare for, at den indsatte vil misbruge udgangen til at unddrage sig den videre strafudståelse ved at udrejse af landet eller til at unddrage sig effektivering af udvisningsbeslutningen.

Efter praksis taler følgende momenter for at give tilladelse til udgang:

1. formålet med udgangen er at besøge hustru/samlever og eventuelle børn, der vil følge med den indsatte til udlandet ved udvisningen,
2. 1/3 eller mere af straffen er udstået,
3. politiet udtaler sig ikke imod udgang, og
4. fængslet ud fra dets kendskab til indsatte og familien ikke skønner, at der er risiko for misbrug af udgang.

Om kompetencen til at give udvisningsdømte udgang henvises til afsnittet om kompetence i tjeklisten og vidensbogen om § 35 udgang.

Prøveløsladelse:

Udenlandske indsatte, som skal udvises, løslades på prøve, når halvdelen, dog mindst 2 måneder af straffen er udstået. Det er dog en forudsætning, at den indsatte vil kunne løslades på prøve i henhold til straffelovens § 38, stk. 1, og at den pågældendes udvisning umiddelbart kan gennemføres ved løsladelsen. Prøveløsladelse på halv tid vil kunne ske mod den indsattes eget ønske. Der henvises til løsladelsesvejledningens pkt. 19.

Såfremt der ikke er sket prøveløsladelse ved halv tid, fordi der har foreligget en retlig hindring for at gennemføre udvisningen, og der fortsat foreligger en retlig hindring, når den indsatte har udstået to tredje dele af straffen, vil prøveløsladelse efter denne bestemmelse kunne ske på dette tidspunkt, forudsat at betingelserne for løsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, til stede.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på udlændingelovens § 50 b. Det følger af denne bestemmelse, at EU-statsborgere og andre statsborgere omfattet af EU-reglerne, der ved dom er udvist af landet, i visse tilfælde har krav på at få indbragt spørgsmålet om udvisningen for retten på ny. Indbringelse for domstolene skal ske i de tilfælde, hvor udvisningen ikke er iværksat to år efter afgørelsen herom, og anklagemyndigheden har i sager omfattet af § 50 b en pligt til *af egen drift* at indbringe spørgsmålet om opretholdelse af udvisningen for retten, umiddelbart inden udvisningen kan forventes iværksat.

Der er fastsat nærmere bestemmelser om behandlingen af disse sager i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5/2006 om behandlingen af sager mod udlændinge, hvor der er spørgsmål om udvisning på grund af strafbart forhold.

Det fremgår bl.a. heraf, at bestemmelsen i § 50 b forudsætter, at kriminalforsorgen underretter anklagemyndigheden, når det bliver aktuelt at løslade eller prøveløslade en udvist udlænding. Når løsladelse/prøveløsladelse bliver aktuel, skal kriminalforsorgsområdet, hvor domfældte opholder sig, underrette politidirektøren og Rigspolitiets Nationale Udlændinge Center om, hvornår domfældte forventes løsladt eller prøveløsladt, således at anklagemyndigheden i medfør af udlændinge-

lovens § 50 b kan tage skridt til at indbringe spørgsmålet om eventuel ophævelse af udvisningen for retten i god tid inden iværksættelse af udvisningsbeslutningen.

Om behandlingen af sager om prøveløsladelse, hvor der samtidig verserer en sag om overførsel til fortsat afsoning i hjemlandet kan det oplyses, at overførsel til fortsat afsoning i hjemlandet så vidt muligt skal ske frem for tidlig prøveløsladelse.

Det er derfor vigtigt, at kriminalforsorgen i forbindelse med beslutningen om prøveløsladelse fortæller den udvisningsdømte, at prøveløsladelse kun kan ske, hvis den pågældende ikke inden prøveløsladelsesdatoen, typisk datoen for ½ tid, er overført til fortsat afsoning i hjemlandet.

I sager om prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 2 skal prøveløsladelsen betinges af at den pågældendes udvisning gennemføres, og at den pågældende ikke inden den beregnede prøveløsladelsesdato er overført til fortsat afsoning i hjemlandet.

I sager om prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1 skal prøveløsladelsen betinges af, at den pågældende ikke inden den beregnede prøveløsladelsesdato er overført til fortsat afsoning i hjemlandet.

8. Praksis for udgang i åbne fængsler

For så vidt angår den vurdering, der skal foretages af formål, misbrugsrisiko og retshåndhævelses-hensyn henvises til tjeklisten og vidensbogen om § 35 udgang.

I det følgende redegøres der for de tidsmæssige betingelser, der efter regler og praksis gælder for langtidsindsatte, der er omfattet af praksis for udgang fra åbent fængsel.

Indsatte, der er anbragt i åbent fængsel, eller som er overført fra lukket fængsel til åbent fængsel før vedkommende har fået tilladelse til udgang efter kapitel 9, er omfattet af de regler og den praksis, der gælder for åbne fængsler.

Det samme gælder, hvis overførslen er sket før halvdelen af straffetiden er udstået, og udgangsforløbet er fremrykket, fordi der er særlige grunde dertil, jf. § 37, stk. 3, 3. og 4. pkt.

Udgang med henblik på at besøge bestemte personer

De langtidsindsatte vil som udgangspunkt og efter høring af politiet kunne få tilladelse til at begynde et udgangsforløb - normalt 3-6 ledsagede udgange med en måneds interval - når den pågældende har udstået 1/6 af straffen.

Hvis disse udgange forløber tilfredsstillende, er det herefter udgangspunktet, at fængslet kan høre politiet over et forløb, normalt begyndende med afvikling af 3-6 uledsagede dagudgange med en måneds interval og derefter overgang til weekendudgang hver 3. uge.

Det præciseres, at en uledsaget dagudgang ikke er det samme som en 12 timers uledsaget udgang. En uledsaget dagudgang indebærer som udgangspunkt kun, at den indsatte ikke må overnatte på udgangsadressen.

En uledsaget dagudgang kan dog begrænses til et vist antal timer, hvis dette skønnes nødvendigt ud fra en misbrugsvurdering og/eller retshåndhævelsesvurdering.

På samme måde er en uledsaget udgang med en overnatning ikke det samme som en 24 timers udgang.

En uledsaget udgang med kun en overnatning kan dog begrænses til et vist antal timer, f.eks. 24 timer, hvis dette skønnes nødvendigt ud fra en misbrugsvurdering og/eller retshåndhævelsesvurdering.

Hvis politiet udtaler sig imod udgang:

Afgørelsen af spørgsmålet om udgang, hvor politiet har udtalt sig imod det, træffes på baggrund af en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter.

Hvis politiet er imod udgang, er det efter praksis en oplysning, der taler imod udgang.

Udover politiets udtalelse indgår det blandt andet i vurderingen, hvor langt den indsatte er i afsoningsforløbet, kriminalitetens art, straffens længde, formålet med udgangen, hensynet til retshåndhævelsen samt risikoen for misbrug.

Om kompetencen til at tillade udgang, selvom politiet er imod det, henvises til afsnittet om kompetence i tjeklisten og vidensbogen om § 35 udgang.

Opdeling, sammenlægning og fremrykning af udgang

Har en indsat tilladelse til regelmæssig weekendudgang, kan kriminalforsorgsområdet tillade

- opdeling af udgang i 3 udgange af indtil 12 times varighed eller i 2 udgange af indtil henholdsvis 12 timers og 24 timers varighed, jf. udgangsbekendtgørelsens § 39, stk. 1.
- opsparring og sammenlægning af indtil 4 udgange, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 4
- fremrykning af udgang til afholdelse i den forudgående periode, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 2.

Udgang til særligt formål (§ 31 udgang)

Så længe den indsatte ikke har udstået 1/6 af straffen kan der ifølge praksis som udgangspunkt alene gives tilladelse til ledsaget udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1. Udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, kan således ifølge praksis som udgangspunkt først komme på tale, når 1/6 af straffen er udstået.

Dette er begrundet i, at langtidsindsatte i åbne fængsler normalt først kan få almindelig udgang til at besøge nærstående personer efter 1/6 af straffen er udstået, og de udgangsformål, der er omfattet af udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2 vurderes - modsat de udgangsformål der er nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1 - som udgangspunkt ikke at være mere tungtvejende end almindelig udgang.

Ledsaget udgang til nærstående personers fester

Ved ledsaget udgang til nærstående personers fester, f.eks. i forbindelse med barnedåb, konfirmation, bryllup og runde fødselsdage, jf. udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, nr. 1, fastsættes der som udgangspunkt en begrænsning med hensyn til antallet af personer/ gæster, således at der som hovedregel højst må deltage ca. 15 personer inklusive børn i festen. Dette antal er fastsat under

hensyn til, at en ledsagende fængselsfunktionær skal kunne overskue selskabet eller med andre ord, at ca. 15 personer/gæster er det maksimale antal efter en gennemsnitlig sikkerhedsmæssig målestok.

Dette udgangspunkt med højst ca. 15 personer/gæster kan dog fraviges efter en konkret vurdering af alle sagens momenter, herunder antallet af gæster ved festen, tidspunktet på dagen hvor festen skal holdes, skal festen holdes i et privat hjem eller en restaurant, hvortil der er offentlig adgang, hvor mange ledsagede udgange har den indsatte hidtil afviklet og hvordan disse er forløbet samt den indsattes aktuelle afsoningsmæssige forhold.

Der er endvidere mulighed for at øge antallet af ledsagere fra 1 til 2, hvis det konkret skønnes vigtigt, at den indsatte får lov til at deltage i en fest med flere end ca. 15 personer/gæster, men hvor det ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering er nødvendigt med 2 ledsagere. Omvendt vil det ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering kunne komme på tale at tillade ledsaget udgang med 2 ledsagere, selv om der deltager færre end ca. 15 personer/gæster i festen.

Som udgangspunkt fastsættes der ikke begrænsninger med hensyn til, hvor mange personer/gæster, der må deltage i en evt. kirkelig handling inden festen. Dette skyldes dels, at den kirkelige handling anses for at være den vigtigste del af f.eks. dåben, konfirmationen eller vielsen og dels, at det vil være vanskeligt at fastsætte en begrænsning i antallet af personer/gæster, når udgangen afvikles et sted, hvor der er offentlig adgang. Antallet af ledsagere fastsættes i disse tilfælde efter en konkret vurdering af den indsattes forhold.

Udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange

Langtidsindsatte, der opholder sig på en behandlingsafdeling i et af de åbne fængsler, f.eks. behandlingsafdelingen Sct. Ols i Statsfængslet i Jyderup vil have mulighed for udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange.

Ved behandlingsmæssige udgange forstås udgang til behandlingsinstitutionerne Arresøhøj, Hjulsgaard eller andre eksterne behandlingsinstitutioner, udgang til idrætsstævner på andre fængsler samt udgang til deltagelse i konventer.

Ved behandlingsmæssige kulturudgange forstås udgang til f.eks. cykelture og løbeture.

Afgørelsen om udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange for indsatte i åbent fængsel eller halvåben afdeling, træffes på grundlag af en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter, herunder institutionens kendskab til den indsatte, behovet for udgang, hvor langt den indsatte er i sit afsoningsforløb, misbrugsrisikoen, hensynet til retshåndhævelsen samt politiets udtalelse i sagen.

I det følgende er der redegjort for et typisk forløb med udgange til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange. Det understreges, at der alene er tale om et udgangspunkt, og at der i den enkelte sag kan foreligge omstændigheder, som kan begrunde en fravigelse af dette udgangspunkt i såvel formildende som skærpende retning.

Den langtidsindsatte vil, så længe den pågældende endnu ikke har udstået 1/6 af straffen og dermed som udgangspunkt ikke har tilladelse til udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 35, alene kunne få tilladelse til *enkeltstående* ledsagede udgange til NA møder, såfremt dette skønnes at være et *absolut nødvendigt* led i behandlingen, mens der som udgangspunkt ikke vil være mulighed for behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange på dette meget tidlige tidspunkt i afsoningsforløbet.

Når den indsatte har udstået 1/6 af straffen, hvor den indsatte typisk vil kunne påbegynde et ledsaget udgangsforløb i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 35 med månedlig ledsaget udgang, vil den pågældende som udgangspunkt kunne få tilladelse til op til 4 ledsagede udgange til NA møder om måneden, op til 4 ledsagede behandlingsmæssige udgange om året og højst 1 ledsaget behandlingsmæssig kulturudgang om måneden.

Det bemærkes, at så længe den indsatte kun har tilladelse til ledsaget udgang, er det en forudsætning, at den indsatte har sin egen ledsager med.

Når den indsatte overgår til uledsaget dagudgang, vil den pågældende typisk kunne få tilladelse til op til 2 uledsagede udgange til NA møder om ugen, op til 1 uledsaget behandlingsmæssig udgang hver 2. måned og op til 2 uledsagede behandlingsmæssige kulturudgange om måneden.

Når den indsatte har tilladelse til almindelig weekendudgang vil den indsatte kunne få tilladelse til udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange+ og behandlingsmæssige kulturudgange i det omfang, der er behov for det.

Der vil kunne gives udgang til AA møder efter samme retningslinjer som udgang til NA møder.

Udgang til indkøb af tøj

Langtidsindsatte har som udgangspunkt mulighed for udgang til indkøb af tøj højst hver 6. måned. Udgangen må højst vare 2-3 timer og skal gennemføres uden for myldretiden. Har en indsat kun tilladelse til ledsaget udgang eller uledsaget dagudgang, tillades tøjindkøbsudgang uden fradrag. Der skal derimod som udgangspunkt ske fradrag for så vidt angår indsatte med tilladelse til regelmæssig weekendudgang, medmindre tøjindkøbsudgangen sker med ledsagelse. I så fald skal der ikke ske fradrag.

Udgang til indkøb af tøj kan gives som en individuel udgang eller kan lægges i forlængelse af en udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 35.

Udgang (frigang) med henblik på arbejde/arbejdstræning, beskæftigelse i egen virksomhed eller undervisning

Alle former for frigang forudsætter som regel at 1/3 af straffen er udstået. Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 44, stk. 1. Link til udgangsbekendtgørelsens § 44, stk. 1.

Frigang til arbejde/arbejdstræning skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke.

Frigang til undervisning skal normalt ske i så nær tilslutning til løsladelsen som muligt eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke.

Frigang til arbejde/arbejdstræning eller undervisning kan som udgangspunkt ikke gives for længere tid end 3 år.

Der henvises til udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1, og § 45, stk. 3, nr. 1, jf. § 44, stk. 2-3.

Efter praksis vil frigang til arbejde/arbejdstræning eller undervisning undtagelsesvist kunne gives i 4 år. Der henvises til punktet om dispensationspraksis i tjeklisterne og vidensbøgerne om hhv. frigang til undervisning og frigang til arbejde/arbejdstræning.

Hvis der undtagelsesvist gives frigang med henblik på beskæftigelse i egen virksomhed, vil det som regel kun kunne gives i de sidste 3 måneder af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1, og § 45, stk. 3, nr. 3, jf. § 44, stk. 5.

Om kompetencen til at give tilladelse til frigang i ovenstående tilfælde, henvises til kriminalforsorgsområdernes kompetencekatalog og afsnittet om kompetence i tjeklisterne og vidensbøgerne om frigang til undervisning, frigang til arbejde/arbejdstræning og frigang med henblik på beskæftigelse i egen virksomhed.

Fritidsfrigang

Frigang til fritidsaktiviteter skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke, og kan som udgangspunkt ikke gives for længere tid end 2 år. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1 og § 45, stk. 3, nr. 2, jf. § 44, stk. 4. Fritidsfrigang kan endvidere som regel kun gives 2 gange om ugen.

Efter praksis vil frigang til fritidsaktiviteter undtagelsesvist kunne gives i 2 1/2 år.

Om kompetencen til at give tilladelse til frigang henvises til kriminalforsorgsområdernes kompetencekatalog og afsnittet om kompetence i tjeklisten/vidensbogen om fritidsfrigang.

Udstationering til pension mv.

Det bemærkes indledningsvist, at der ikke er krav om, at alle langtidsindsatte skal udstationeres, før løsladelse på prøve kan finde sted. Således vil prøveløsladelse efter en konkret vurdering også kunne finde sted fra fængsel.

Udstationering kan ske til private og offentlige institutioner mv, herunder kriminalforsorgens pensioner.

Udstationering skal normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke, og kan som regel ikke gives for længere tid end 2 år. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 52, stk. 1 og stk. 3, nr. 1.

Den indsatte vil som regel indledningsvist været undergivet de samme regler, som gælder for udgang fra åbent fængsel ("fængselsvilkår"), men vil typisk efter 1 måneds ophold overgå til at være undergivet de regler, der gælder for pensionen ("pensionsvilkår").

Der kan også være behov for, at en udstationering til pension mv. skal følges op af en udstationering til egen bopæl med fodlænke. I disse tilfælde kan udstationering til pension mv. som udgangspunkt finde sted i op til 2 ½ år for forventet løsladelse, idet en udstationering til egen bopæl med fodlænke højst kan have en varighed på 6 måneder før forventet løsladelse.

Udstationering til egen bopæl med fodlænke

Der henvises til pkt. 4 ovenfor.

Gruppevise udflugter

Efter praksis vil udgangspunktet være, at en indsat - så længe den pågældende endnu ikke har udstået en sjettedel af straffen - kun kan deltage i spontane, ledsagede udflugter, der sker til fods i umiddelbar geografisk nærhed af fængslet (f.eks. gåture i skoven), og som ikke bringer den indsatte i nogen videre kontakt med offentligheden. Ligeledes kan den indsatte deltage i ledsagede udflugter til bibliotek, posthus, kirke m.v., hvis der undtagelsesvis ikke gives den indsatte mulighed for at varetage sådanne interesser i fængslet.

Når den indsatte har udstået en sjettedel af straffen, kan den pågældende deltage i udflugter på lige fod med de øvrige indsatte. Det er en forudsætning at den indsatte - så længe der kun er givet tilladelse til ledsagede udgange til besøg hos bestemte personer - har sin egen ledsager med.

Når den indsatte får tilladelse til uledsaget udgang, kan fængslet tillade, at den pågældende deltager i udflugter på lige fod med de øvrige indsatte.

Tilladelse til udgang forudsætter bl.a., at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod udgangstilladelsen, jf. straffuldbyrdslovens § 46, stk. 1, nr. 3. Dette indebærer, at udflugter, der kan opfattes som luksusprægede eller har ferielignende karakter, ikke kan finde sted. Der henvises til udgangsvejledningens pkt. 114.

Der findes særlige regler om udflugter med overnatning i cirkulæreskrivelse om gruppevise udflugter mv., der indebærer overnatning udenfor institutionen, hvortil der henvises.

9. Overførsel fra en almindelig afdeling til en behandlingsafdeling:

Hvis den langtidsindsatte overføres fra en almindelig afdeling til en behandlingsafdeling på et tidligt tidspunkt i afsoningen, hvor den indsatte ikke er påbegyndt udgang med henblik på at besøge bestemte personer, skal man være opmærksom på, at dette vil kunne få betydning for den indsatte

mulighed for at få tilladelse til udgange, der har sammenhæng med behandlingen, f.eks. udgang til NA møder og behandlingsmæssige kulturudgange.

Om praksis for udgang til NA møder, behandlingsmæssige udgange og behandlingsmæssige kulturudgange henvises til punkt 4 e og 7 e ovenfor.

10. Overførsel fra lukket til åbent fængsel, herunder halvåben afdeling

Som det fremgår af pkt. 2 ovenfor, vil langtidsindsatte næsten altid påbegynde strafudståelsen i lukket fængsel. En indsat i lukket fængsel skal imidlertid efter straffuldbyrdslovens § 24, stk. 1, nr. 2 overføres til et åbent fængsel, når en sådan overførsel ikke anses for betænkelig.

Efter straffuldbyrdslovens § 89, stk. 1 skal kriminalforsorgsområdet jævnligt tage blandt andet spørgsmålet om overførsel til fortsat straffuldbyrdselse i en anden institution op til overvejelse, uanset om den indsatte anmoder herom.

Det fremgår af anbringelses- og overførselsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, at kriminalforsorgsområdet skal tage spørgsmålet om, hvorvidt den indsatte efter straffuldbyrdslovens § 24, stk. 1, skal overføres fra lukket til åbent fængsel op til overvejelse, når det efter de foreliggende oplysninger må antages, at betingelserne er til stede.

Det påhviler endvidere kriminalforsorgsområdet at tage spørgsmålet om overførsel fra lukket til åbent fængsel op til overvejelse, når den indsatte har gennemført 2 uledsagede udgange uden misbrug som led i et regelmæssigt udgangsforløb (weekendudgang). Dette fremgår af anbringelses- og overførselsbekendtgørelsens § 7, stk. 2

Endelig påhviler det kriminalforsorgsområdet at tage spørgsmålet om overførsel fra lukket til åbent fængsel op til fornyet overvejelse, når den indsatte har opholdt sig i fængslet i 6 måneder, siden spørgsmålet om overførsel til åbent fængsel sidst har været overvejet.

Dette gælder dog kun, når en indsat, der udstår straf af fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt fængselsstraf, enten har tilladelse til regelmæssig udgang (weekendudgang) eller har udstået ½ af straffen.

Overførsel fra lukket til åbent fængsel kan som nævnt under pkt. 4 ske uafhængigt af, om den indsatte skal påbegynde et frigangsforløb. Overførsel til åbent fængsel er således et selvstændigt led i udslusningen af den indsatte.

Som følge af det åbne fængsels friere forhold vil det som udgangspunkt være en forudsætning for overførsel dertil, at den indsatte i det lukkede fængsel har vist sig i stand til at administrere stadig større frihedsgoder i form af afvikling af udgange og herunder navnlig uledsaget udgang uden misbrug.

Langtidsindsatte kan ifølge praksis som udgangspunkt overføres fra lukket til åbent fængsel, når den pågældende har afviklet en uledsaget dagudgang på tilfredsstillende vis, hvilket normalt vil sige umiddelbart efter ½ tid.

Langtidsindsatte, som ikke vurderes at kunne komme i betragtning til en tidlig prøveløsladelse efter straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2 på grund af retshåndhævelsessyn, og som derfor indledningsvist anbringes i lukket fængsel, vil dog kunne overføres til åbent fængsel på et tidligere tidspunkt end umiddelbart efter ½ tid, hvis dette ikke skønnes betænkeligt. Der henvises til punkt 1 b i direktora-

tets brev af 29. april 2011 til fængslerne og arrestinspektørerne om nye tiltag overfor indsatte med lange domme i lukkede institutioner, som er medtaget som bilag sidst i dette notat.

Endvidere vil de langtidsindsatte, som har fået fremrykket deres uledsagede udgangsforløb, fordi der forelå særlige omstændigheder i sagen, jf. ovenfor under punkt 4, kunne overføres til åbent fængsel på et tidligere tidspunkt end umiddelbart efter ½ tid, idet de vil kunne overføres allerede når de har afviklet den første uledsagede dagudgang uden problemer.

Der er også mulighed for overførsel fra lukket fængsel til halvåben afdeling. Betingelserne herfor er mindre restriktive end betingelserne for overførsel til åbent fængsel. Det fremgår således af § 10, stk. 1 i anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen, at hvis det må anses for ubetænkeligt og overførsel til halvåben afdeling anses for relevant i forhold til den indsatte behov, kan den indsatte overføres fra lukket fængsel til halvåben afdeling, når betingelserne for overførsel til åbent fængsel ikke er til stede.

Langtidsindsatte kan ifølge praksis som udgangspunkt overføres fra lukket til halvåben afdeling, når den langtidsindsatte påbegynder ledsaget udgang hver måned, hvilket normalt vil sige ca. 6 måneder, før ½ af straffen er udstået.

Der er også mulighed for overførsel til halvåben afdeling på et tidligere tidspunkt end normalt såfremt betingelserne i anbringelses- og overførselsbekendtgørelsens § 10, stk. 1 er opfyldt.

For så vidt angår placeringen af de halvåbne afdelinger og hvilke kategorier af indsatte de modtager, henvises til pkt. 2 ovenfor.

11. Prøveløsladelse

Prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1

Ordinær prøveløsladelse efter afsoning af 2/3 af straffen i medfør af straffelovens § 38, stk. 1, betragtes som et regelmæssigt led i fuldbyrdelsen af fængselsstraffe på 2 måneder og derover.

Dette gælder også dømte, der udstår fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt straf.

Det forudsættes dog efter straffelovens § 38, stk. 4, at den dømtes forhold ikke gør løsladelsen utilrådelig. Om utilrådelighedsvurderingen henvises til løsladelsesvejledningens pkt. 6-12.

Efter praksis er det for langtidsdømte særlig vigtigt, at de har en god løsladelsessituation, og især om de er stabiliseret ved f.eks. udslusning via en af Kriminalforsorgens pensioner.

Efter praksis vil det som udgangspunkt være en forudsætning for at langtidsdømte kan blive prøveløsladt, at de har gennemført et længerevarende problemfrit udslusningsforløb.

Et typisk udslusningsforløb for en langtidsdømt, der starter udgang fra lukket fængsel, vil kort fortalt se sådan ud: Der startes med ledsagede udgange efter afsoning af 1/3 af straffen og frem til afsoning af 1/2 af straffen, hvor uledsaget udgang kan påbegyndes. Efter afvikling af 1 uledsaget

udgang vil der kunne ske overførsel til åbent fængsel. Når den langtidsdømte har afviklet uledsaget udgang i ca. 6 måneder, vil frigang til arbejde eller uddannelse kunne komme på tale. I slutningen af afsoningen vil der evt. kunne ske udstationering til en pension mv. og/eller til egen bopæl med fodlænke, inden klienten prøveløslades.

Et sådant udslusningsforløb er som udgangspunkt nødvendigt blandt andet for at kunne vurdere, om klienten er i stand til at klare stadig større frihedsgoder, inden prøveløsladelse finder sted.

Domstolsprøvelse efter straffuldbyrdelseslovens § 112

Efter straffuldbyrdelseslovens § 112, nr. 6, kan endelige administrative afgørelser om nægtelse af prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, af den dømte kræves indbragt for retten inden 4 uger efter, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 2

Langtidsdømte har undtagelsesvist mulighed for at blive prøveløsladt på ½ tid efter straffelovens § 38, stk. 2.

Det kan bl.a. indgå i vurderingen og altså tale for en vis fremrykning, at straffetiden er langvarig og at løsladelsestidspunktet, efter et længerevarende udslusningsforløb, anses for velegnet. Dette fremgår af løsladelsesvejledningen pkt. 26.

Der kan bl.a. også ske tidligere prøveløsladelse hvis der foreligger væsentlige humanitetshensyn, f.eks. den indsatte helbredsforhold, alvorlig sygdom hos ægtefælle eller barn eller forhold i hjemmet i øvrigt, som bevirker, at fortsat udståelse af straffen skønnes at medføre alvorlige stavedvirkninger for familien. Der henvises til løsladelsesvejledningens pkt. 23.

Indsatte, der er dømt for hash- eller khatkriminalitet i et af de andre nordiske lande, og som er overført til Danmark til udståelse af straffen, kan prøveløslades i medfør af straffelovens § 38, stk. 2. Dette forudsætter efter praksis, at den indsatte har haft et rimeligt godt afsoningsforløb og har en rimelig god løsladelsessituation, samt at det vurderes, at den indsatte, såfremt han var dømt i Danmark, ville have fået en langt lavere straf, end tilfældet rent faktisk har været. Det er endvidere en forudsætning, at den indsatte i øvrigt vil kunne løslades på prøve i henhold til straffelovens § 38, stk. 1. Der henvises til løsladelsesvejledningens punkt 28.

Der kan desuden bl.a. foreligge en flerhed af forhold, som hver for sig ikke ville være tilstrækkelige til at tillade fremrykning, men som ved en samlet bedømmelse antages at kunne begrunde fremrykning.

Om prøveløsladelse på halv tid af udvisningsdømte henvises til pkt. 6 ovenfor.

Der henvises endvidere til tjekliste og vidensbog om prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 2, der ligger på intranettet under "klienter".

Prøveløsladelse efter straffelovens § 40 a ("noget for noget"- ordningen).

Straffelovens § 40 a giver mulighed for løsladelse på prøve på ½ tid enten, hvis den dømte har gjort en særlig indsats for ikke på ny at begå kriminalitet, eller hvis den dømtes forhold taler derfor. Der henvises til straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1 og 2.

Det er en betingelse for prøveløsladelse i henhold til denne bestemmelse, at hensynet til retshåndhævelsen ikke skønnes at tale herimod. Ordningen vedrørende tidlig prøveløsladelse kan som udgangspunkt anvendes, uanset hvilken kriminalitet den indsatte er dømt for. Overfor indsatte, der afsoner straffe for de groveste forbrydelser, bør der imidlertid ifølge forarbejderne udvises meget betydelig varsomhed med at anvende adgangen til tidlig prøveløsladelse. For personer, der har begået grov kriminalitet med fare for personers liv eller helbred eller som har deltaget i omfattende organiseret kriminalitet (f.eks. rockerkriminalitet), vil hensynet til retshåndhævelsen således normalt tale imod løsladelse efter § 40 a.

Der vil dog i praksis kunne forekomme tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering vil være rimeligt og forsvarligt, at den indsatte løslades, selvom den pågældende er dømt for en meget alvorlig lovovertrædelse.

Forinden der sker løsladelse af indsatte, der afsoner straffe for de groveste forbrydelser, skal der indhentes en udtalelse fra anklagemyndigheden. Høringen foretages bl.a. med henblik på, at anklagemyndigheden kan få lejlighed til at udtale sig om, hvorvidt hensynet til retshåndhævelsen efter anklagemyndighedens vurdering taler imod prøveløsladelse.

Afgørelsen af spørgsmålet om prøveløsladelse træffes på baggrund af en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter. Udover anklagemyndighedens udtalelse indgår det blandt andet i vurderingen, om den indsatte klart opfylder betingelserne for prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a, således som de er fastlagt i praksis, hvilken kriminalitet den indsatte er dømt for, straffens længde, afsoningsforløbet samt længden af den tid, der resterer indtil 2/3 af straffen er udstået.

Der henvises endvidere til Direktoratet for Kriminalforsorgens opdaterede redegørelse af 10. september 2014 om noget for noget ordningen.

I det følgende vil der blive gennemgået nogle af de sager, hvor en langtidsindsat har fået *tilladelse* til prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a. I de sidste 2 sager har direktoratet givet tilladelse til prøveløsladelse, uanset at anklagemyndigheden udtalte sig herimod.

1. Den indsatte var idømt 8 års fængsel for manddrab. Han havde ikke tidligere udstået fængselsstraf, og der resterede kun 5 ½ måned til ordinær prøveløsladelse.

Han havde i de seneste 8 måneder været udstationeret til en af kriminalforsorgens pensioner med henblik på frigang til beskæftigelse, en beskæftigelse som han selv havde været i stand til at erhverve sig.

Anklagemyndigheden udtalte sig ikke imod tidlig prøveløsladelse.

Direktoratet tillod, at den pågældende kunne prøveløslades i henhold til straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1, eller rettere en analogi hertil, idet direktoratet i den konkrete sag fandt, at den indsatte havde gjort en særlig indsats for ikke på ny at begå kriminalitet ved at han - som havde afsonet igennem længere tid - havde været i stand til at erhverve sig beskæftigelse og havde kunnet beholde jobbet igennem længere tid. Som vilkår for prøveløsladelsen blev fastsat 4 års straffrit liv, 2 års tilsyn samt at den pågældende skulle fortsætte med sin beskæftigelse.

2. Den indsatte var idømt fængsel i 10 år for manddrab og vold. Han var ikke tidligere straffet af betydning. Der resterede 11 måneder til ordinær prøveløsladelse. Det var oplyst, at indsatte havde gode personlige forhold, idet han ikke var misbruger, afsoningen var forløbet uden problemer, han havde egen lejlighed, var førtidspensionist og havde et godt netværk, herunder kontakt med 2 børn.

Anklagemyndigheden udtalte sig ikke imod tidlig prøveløsladelse.

Direktoratet tillod, at den pågældende kunne løslades på prøve i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2, på vilkår af 2 års prøvetid, 2 års tilsyn, udførelse af samfundstjeneste frem til to tredjedelstid samt et betinget alkoholstivilkår. (Det tilføjes, at prøvetiden rettelig burde være fastsat til 4 år).

3. Den indsatte var idømt fængsel i 8 år for drab på sin ægtefælle. Hun var påvirket af alkohol, da hun begik kriminaliteten. Indsatte var tidligere (1998) straffet med 30 dages fængsel. Der resterede kun ca. 3 måneder til ordinær prøveløsladelse.

Den indsatte havde under afsoningen været i psykologbehandling, deltaget i Det Kognitive Færdighedsprogram og Buster, ligesom hun i mindst 1 år havde været i behandling for sit alkoholmisbrug.

Den indsatte var ved løsladelsen færdigbehandlet.

Anklagemyndigheden havde ikke udtalt sig imod tidlig prøveløsladelse.

Direktoratet tillod, at den pågældende kunne løslades på prøve i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1 på vilkår af 3 års prøvetid, 1 års tilsyn, et betinget alkoholstivilkår samt udførelse af samfundstjeneste frem til 2/3 tid.

4. Den indsatte var idømt fængsel i 9½ år for overtrædelse af straffelovens § 191. Han var ikke tidligere straffet. Der resterede ca. 16 måneder til ordinær prøveløsladelse.

Det var oplyst, at indsatte havde gode personlige forhold. Indsatte havde en kæreste, som han skulle flytte sammen med, han havde et godt socialt netværk, var uden misbrugsproblemer, ligesom afsoningen var forløbet problemfrit. Indsatte var endvidere under afsoningen gået i gang med en uddannelse og ønskede ved løsladelsen at få et fritidsarbejde ved siden af sine studier.

Anklagemyndigheden udtalte sig ikke imod tidlig prøveløsladelse.

Direktoratet tillod, at den pågældende kunne løslades på prøve i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2 på vilkår af 5 års prøvetid, tilsyn til 2/3 tid samt udførelse af samfundstjeneste frem til 2/3 tid.

5. Den indsatte udstod 8 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 288, stk. 1 og § 191. Han var ikke tidligere straffet. Der resterede godt 9 måneder til ordinær prøveløsladelse.

Indsatte havde gode personlige og sociale forhold samt et solidt og stærkt netværk. Hans afsoning var forløbet uden problemer, ligesom han var uden misbrugsproblemer. Han ønskede ved løsladelsen at påbegynde en uddannelse.

Anklagemyndigheden udtalte sig imidlertid imod tidlig løsladelse af hensyn til retshåndhævelsen. Anklagemyndigheden henviste navnlig til, at den indsatte var dømt for et meget groft røveri.

På trods af anklagemyndighedens negative udtalelse meddelte direktoratet tilladelse til tidlig prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2, idet den indsatte klart opfyldte betingelserne herfor. Direktoratet lagde ved afgørelsen vægt på, at den pågældende ikke blev løsladt på ½ tid, men på et tidspunkt cirka midt imellem ½ tid og 2/3 tid, at indsatte havde gode personlige forhold, et uproblematisk afsoningsforløb samt at den pågældende ikke tidligere var straffet. Endvidere vurderedes recidivrisikoen at være ringe. Direktoratet fandt således ikke at hensynet til retshåndhævelsen afgørende talte imod prøveløsladelse.

Direktoratet bemærkede i øvrigt, at straffen på 8 års fængsel ikke kun omfattede røveri, men tillige overtrædelse af straffelovens § 191 vedrørende ca. 2 kg kokain, hvilket isoleret set vurderedes at udløse en straf på ca. 5 års fængsel.

Løsladelsen skete på vilkår af 4 års prøvetid samt tilsyn og udførelse af samfundstjeneste frem til 2/3 tid.

6. Den indsatte udstod to straffe på fængsel i henholdsvis 60 dage for falsk forklaring for retten og overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og 8 år for grov narkotikakriminalitet. Han var tidligere i 2000 straffet med fængsel i 1 år og 4 måneder for grov narkotikakriminalitet.

Den indsatte gennemførte under afsoningen 13 måneders behandling mod misbrug af narkotika, ligesom han havde deltaget i undervisning ved fængslets skole, hvor han tog 9. klasse samt HF enkeltfag. Endvidere gennemførte han Projekt "Mit Valg". Umiddelbart inden løsladelsen skulle den indsatte udstationeres til Kris Danmark med henblik på at deltage i Kris Danmark programmet "Kriminalitet som livsstil". Han skulle ved løsladelsen forblive på Kris Danmark i en periode.

Anklagemyndigheden udtalte sig imidlertid imod tidlig løsladelse af hensyn til retshåndhævelsen med henvisning til lovforarbejderne til § 40 a, samt at den indsatte ikke i et enkelt tilfælde havde fungeret som kurér, men at han over en lang periode havde været meget aktiv med salg af en betydelig mængde narkotika og på baggrund af, at den indsatte tidligere i 2000 var straffet for ligeartet kriminalitet med fængsel i 1 år og 4 måneder.

På trods af anklagemyndighedens negative udtalelse meddelte direktoratet i efteråret 2008 den indsatte tilladelse til tidlig prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1 ca. 9 måneder før 2/3 tidspunktet på vilkår af 4 års straffrit liv, 3 års tilsyn af kriminalforsorgen, et betinget narkovilkår, et ubetinget uddannelsesvilkår, samt at han skulle efterkomme tilsynsmyndighedens bestemmelse om ophold.

Direktoratet lagde ved afgørelsen vægt på, at den indsatte havde ydet flere indsatser for ikke påny at begå kriminalitet, og at den indsatte før løsladelsen ville tage ophold hos Kris Danmark med hen-

blik på gennemførelse af programmet "Kriminalitet som livsstil". Direktoratet skønnede på denne baggrund, at recidivrisikoen var ringe

Der har naturligvis også været sager, hvor langtidsindsatte har fået *afslag* på prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 40 a.

1. En af sagerne drejede sig om en 36-årig indsat, som var idømt 15 års fængsel (oprindeligt 40 års fængsel i udlandet) for grov narkotikakriminalitet. Den indsatte havde siden efteråret 2003 deltaget i undervisning, dels i fængslet, dels udenfor fængslet som forberedelse til universitetsstudier pr. 1. september 2004. Der resterede knap 4 måneder til ordinær prøveløsladelse. Der skulle ikke foretages høring af anklagemyndigheden, da dommen oprindeligt var afsagt i udlandet.

Fængslet indstillede, at indsatte kunne løslades på prøve i medfør af straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 1, da han ved sine studier havde gjort en særlig indsats for ikke på ny at begå kriminalitet. Direktoratet meddelte imidlertid afslag på tidlig prøveløsladelse og lagde herved navnlig vægt på, at han udstod en meget lang straf for meget grov kriminalitet. Hensynet til retshåndhævelsen talte således imod tidlig prøveløsladelse.

2. På tilsvarende måde meddelte direktoratet en 47-årig mand, der i udlandet var idømt 11 års fængsel for grov narkokriminalitet afslag på tidlig prøveløsladelse. Der resterede ca. 8 måneder til ordinær prøveløsladelse. Indsatte havde i gennem længere tid været i gang med en universitetsuddannelse. Det var på denne baggrund, at fængslet indstillede til direktoratet, at indsatte kunne prøveløslades i medfør af § 40 a, stk. 1, nr. 1.

Også her var begrundelsen for direktoratets afslag, at hensynet til retshåndhævelsen talte imod tidlig prøveløsladelse grundet den meget lange straf for den meget grove kriminalitet. Heller ikke i denne sag skulle der foretages høring af anklagemyndigheden, eftersom dommen var afsagt i udlandet.

Vilkårsfastsættelsen i forbindelse med prøveløsladelse

Prøveløsladelse efter straffelovens §§ 38, stk. 1, 38, stk. 2, og § 40 a betinges altid af vilkår om straffrit liv. Der henvises til straffelovens § 39, stk. 1 og § 40 a, stk. 7.

I sager om prøveløsladelse efter straffelovens § 40 a er det endvidere en betingelse, at der fastsættes vilkår om tilsyn frem til det tidspunkt, hvor to tredjedele af straffen ville være udstået. Der henvises til straffelovens § 40 a, stk. 2.

Ved prøveløsladelse efter straffelovens § 40 a, stk. 1, nr. 2 betinges prøveløsladelsen endvidere altid af, at den dømte udfører ulønnet samfundstjeneste frem til det tidspunkt, hvor to tredjedele af straffen ville være udstået. Der henvises til straffelovens § 40 a, stk. 4.

Herudover er der mulighed for efter en konkret vurdering at fastsætte vilkår om tilsyn af kriminalforsorgen samt yderligere særvilkår. Dette fremgår af straffelovens § 39, stk. 2 og § 40 a, stk. 2-4. Tilsyn og særvilkår fastsættes med henblik på at begrænse risikoen for recidiv til ny kriminalitet. Som eksempel på særvilkår kan nævnes, at den indsatte skal fortsætte en før løsladelsen påbegyndt behandling mod misbrug af narkotika og/eller alkohol, herunder evt. en lægelig godkendt behandling.

